

Zasavski TEDNIK

Štev. 43

Trbovlje, dne 20. oktobra 1956

Leto IX.

24. OKTOBER -- Dan združenih narodov

Enajsto leto mineva od ustanovitve Organizacije združenih narodov. Dan združenih narodov praznujemo vsako leto v spomin na 24. oktober 1945. leta, ko je stopila v veljavo njena Ustanovna listina. Ustanovna listina OZN je brez dvoma eden izmed najvažnejših mednarodnih dokumentov. Z njo je OZN dobila svojo ustavo in začela svoje mednarodno življenje. Toda Ustanovna listina je še več: to je deklaracija ciljev in principov Združenih narodov, program in sredstvo za izvajanje njenih določil.

Glavna načela, slovesno proglašena v Ustanovni listini, so: spoštovanje suverenosti in neodvisnosti vsake države, velike in male, priznanje enakopravnosti njihovih pravic, dolžnost reševanja medsebojnih sporov z mirnimi sredstvi, nevmešavanje v notranje zadeve držav in čim širše sodelovanje na vseh področjih družbenega življenja, ki naj predvsem okrepi gospodarsko zaostale dežele in odpravi ekonomske vzroke mednarodnih trenj.

Progresivnost in perspektivnost v Ustanovni listini obsežnih načel je v svoji izjavi ob desetletnici OZN podčrtal tovariš Tito, rekoč: »Politika miroljubnega in ustvarjalnega mednarodnega sodelovanja v smislu ureditve vseh mednarodnih vprašanj, politika aktivne koeksistence, na katero gleda danes svet čedalje bolj kot na edino pot v trajen mir, pravzaprav ni nič drugega, kot v sodobnih mednarodnih okoliščinah izvajanje tistih načel, ki so bila pred desetimi leti zapisana v Ustanovni listini Združenih narodov. Politika aktivne koeksistence je potemtakem dosledno izvajanje Ustanovne listine.«

Ob vsakem praznovanju Dneva združenih narodov, ko Jugoslavija pregleduje svojo dejavnost v mednarodnem svetu, lahko mirno ugotovimo, da smo za vse te stvari na strani progresivnih sil in da vse naše delovanje v OZN sloni na odkritosrčnem hotenju, da damo svoj doprinos za uveljavljanje načel Ustanovne listine, ki so v skladu z zunanjo politiko naše socialistične države.

Enotnost naše zunanje in notranje politike je Jugoslaviji v mednarodnem svetu in v OZN pridobila ugled, na katerega smo lahko ponosni. Malo držav je v svetu, kjer bi ljudstvo tako kot v Jugoslaviji živo spremljalo in tako globoko poznalo Ustanovno listino — deklaracijo o pravicah človeka, in vse delo OZN. V vseh preteklih letih smo bili večkrat v središču dramatičnih dogodkov v mednarodni politiki in v OZN. Boji, ki smo jih bojevali, so bili boji vseh naših narodov, so bili boji na liniji progresivnih sil.

Po drugi strani lahko ugotovljamo, da zaznamujemo mnogostransko delo OZN v preteklih letih. V teh letih ni bilo malo primerov, ko je OZN posredovala v kočljivih mednarodnih sporih — mnogo uspešnejše pa je bilo konkretno delo raznih njenih specialnih ustanov. Vsem je poznano delo UNICEF, mednarodne zdravstvene organizacije, mednarodne organizacije dela, UNESCO in drugih.

Ob letošnjem Dnevu združenih narodov ponovno manifestiramo našo podporo progresivnim ciljem in principom OZN, podporo, ki jo je ta organizacija deležna povsod po svetu in ki naj jo utrjuje kot instrument mednarodnega sodelovanja in trajnega mira.

Letna konferenca komunistov trboveljskega rudnika VEČ PRIZNANJA za težko delo

Nedavne konference članstva ZK rudnika Trbovlje, ki je bila na Dobrni, se je poleg 170 komunistov udeležil tudi član CK ZKS tov. Franc Klemenc-Ziga, sekretar OO SZDL tov. Janez Jesenšek, direktor rudnika tov. Ljudez Ribič, predstavniki mestnega komiteja ZKS, občinskega odbora SZDL, trboveljske občine in drugi, kot častni gost pa znani borec za socialistične ideje tov. France Klopčič.

Nič čudnega, če je za nedavno konferenco članstva ZK rudnika Trbovlje bilo veliko zanimanje, saj so komunisti pričakovali, da bo ta sestanek povsem nedvoumno pokazal problematiko vsega podjetja, obenem pa dal smernice za bodoče delo. Pričakovanja so se res izpolnila, saj sta poročila in razprava razkrila vse tiste tegobe trboveljskega rudarja, s katerimi

Kot rečeno, je poročilo rudniškega sekretarja predvsem kritično zajelo problematiko podjetja, obenem pa nanizalo vrsto uspehov trboveljskih rudarjev, ki jih ne gre podcenjevati. Rudarji so vsa zadnja leta nenehno prekorakevali proizvodnjo. To pa so dosegli predvsem z večjo storilnostjo, nenehno mehanizacijo odkopnih metod, uvajanjem brigadnega

zastupa boljše organizacije dela, zlasti v jarni, pa so povprečne rudarske plače ostale iste kot leta 1952. Seve s to razliko, da se je odnos povzela v korist nižje kvalificiranih na račun visoko kvalificiranih. Razpon pove, da znaša povprečje v plačah 1:1,8. Potemtakem ni nič čudnega, če to zelo negativno vpliva na večjo produktivnost delavcev in na dvig njihove strokovnosti. Ni nobenega dvoma, da je dvig storilnosti nujen navezan na večje in boljše strokovno ter psihološko spoznavanje dela. Ob sedanjih pogojih pa ni moč spreminjati teh odnosov v plačah, ker sedanje plače nižje kvalificiranih glede na težko delo komaj zadostujejo za eksistenčni minimum. Ni zek razpon kajpak ne daje stila (Nadaljevanje na 3. strani)

Dobro tek — globoko pod zemljo

mi se ubada kolektiv iz dneva v dan. Obenem pa so komunisti spoznali, da je bila njihova prehojena pot pogojena s tisočimi problemi, ki so in bodo zahtevali nenehno politično in strokovno izpopolnjevanje in delo vseh tistih zavestnih sil, ki so in še bodo pripomogle k tolikšnim proizvodnim in drugim uspehom in ki bodo tudi v bližnji bodočnosti prvi pogoj za doseg tistega, kar si dandanes želi sleherni delovni človek, najbolj pa seve rudar, ki doprinese s svojim delom dragocen prispevek za doseg lepšega jutrišnjega dne.

načina dela ter vrsto drugih prijemov. In malce čudno zveni, da rudarji kljub temu, da so nenehno prekorakevali proizvodnjo in dosegali iz leta v leto boljše učinke, le niso dosegali boljših pogojev za boljše lastno ceno proizvodnje.

Laskavo je zlasti nadalje to, da je trboveljski rudnik, prvi v Jugoslaviji, začel tako rekoč pionirsko delo z uvajanjem jeklene tesarbe in na tem področju pravzaprav pripomogel, da so si ostali rudniki obogatili s njegovimi izkušnjami.

Glede na stalno dvigovanje storilnosti dela, kar je brez dvoma

Zagorje — svojemu borcu in prijatelju, heroju Nestlu bodo odkrili spomenik

Občinski in mestni odbor ZB v Zagorju je v zadnjem letu po Zagorju in okolici odkril mnogo spominskih plošč in spomenikov padlim in ustrlelim borcem ter talcem in s tem dokazal, da si zelo prizadeva ohraniti spomin na najslavnejše in najstrašnejše dni naše nedavne preteklosti. Zatorej ni čudno, če organizacija uživa podporo vse zagorske javnosti.

Trenutno pa se ZB v Zagorju pripravlja na odkritje spomenika svojemu največjemu borcu in tovarišu umrlemu narodnemu heroju Tonetu Okrogarju Nestlu.

Spomenik na njegovem prebranem grobu bo lep dokaz ljubezni Zagorčanov do borca, ki je legendarno zaslovel po vsej naši ožji domovini in čigar junška dejanja bodo ostala za vedno vtisnjena v spomin mnogih naših borcev. Na nad dva

metra visokem marmornatem stebri bo v sredini ponazorjena knjiga, v kateri bodo vklesani podatki o Nestlu, na drugi strani pa podatki njegove družine. Slovesno odkritje spomenika bo 28. oktobra. Pri slovesnosti bodo sodelovali vse zagorske organizacije in delovni kolektivi vseh zagorskih podjetij, organizacija ZB pa je povabila k tej komemoraciji tudi nekatere živeče narodne heroje — prijatelje pokojnega Nestla.

(v)

Dan za dnem so obiskovali ljudje Zasavski muzej

Letalska nesreča v radeški okolici

V sredo, 17. oktobra, je nad Radečami strmoglavilo vojaško letalo. Pilot, ki je upravljal letalo, je bil mrtev.

Prebivalci Zidanega mosta so v skupini treh letal opazili, da se je iz enega precej kadilo, nato pa je siknil plamen. Letalo se je takoj obrnilo, bržkone sta pilota hotela poiskati za silni pristanek. Žal je letalo že pri Radečah strmoglavilo na zemljo. Zaradi močnega padca se je letalo takoj vnelo in so posamezni deli povsem zgoreli.

'KMEČKI PRAZNIK NA IZLAKAH

Vsako jesen pripravi Kmetijska zadruga na Izlakah pri Zagorju skupno z organizacijo SZDL in ostalimi društvi razstavo živine in kmetijskih pridelkov. Zavoljo tega se Izlaci podobnih prireditvev prav radi udeležujejo, saj mnogi tudi aktivno sodelujejo na teh prireditvah.

Nedavna živinorejska razstava je pokazala, da se kmetje z Izlak in okolice vedno bolj posvečajo vzreji živine, saj jim ta veča kmetijstva prinaša kaj lepe dohodka. Tokrat so kmetje pripeljali na razstavo nad 60 glav goveje živine, ki jo je posebna strokovna komisija ocenjevala.

Posebna komisija je na kraju nesreče proučevala vzroke nesreče, druga ekipa pa je pripravila vse potrebno za prevoz posmrtnih ostankov ponesrečenega pilota.

Smrtna nezgoda v zagorskem rudniku

Pred dnevi je v zagorskem rudniku prišlo do hujše nezgode, ki je terjala življenje rutarja Bajdeta, očeta šestih otrok. Do nesreče je prišlo na Vorkleku, kjer je delala skupina treh rudarjev. Medtem ko sta ostala dva rudarja le poškodovana, je bil tov. Bajda v trenutku mrtev, bržkone zaradi močnega udara.

Tragična nesreča tov. Bajdeta je živo odjeknila med zagorskimi rudarji in celotnim prebivalstvom, še posebno zato, ker zapušča pokojni šest mladoletnih otrok in bolno ženo. Kot nam poročajo, je upravni odbor zagorskega rudnika že dodelil posebno pomoč pokojnikovim ženi.

Pogreba ponesrečenega Bajdeta se je udeležila ogromna množica ljudi, predstavniki rudnika, oblasti in množičnih organizacij.

(v)

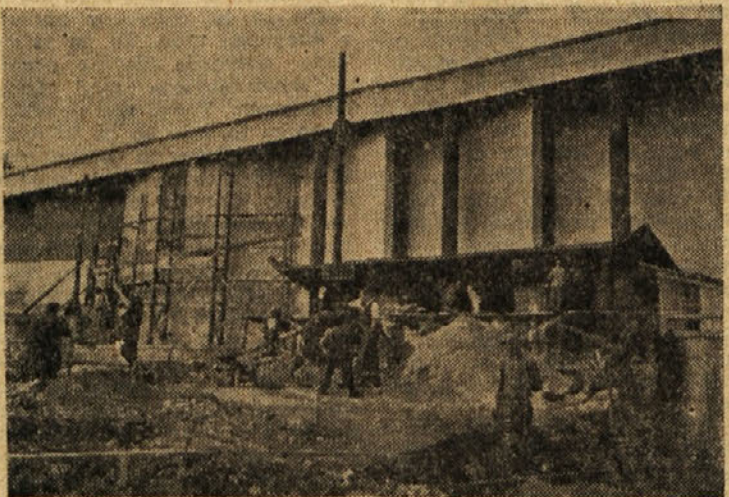
Občni zbor „Svobode“ Toplice

Minulo soboto je imela „Svoboda“ Toplice v Zagorju letni občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo 150 članov, med gosti pa predsednik občine Zagorje, sekretar mestnega komiteja ZK Zagorje in predstavniki Okrajnega sveta „Svoboda“ in prosvetnih društev ter zastopnika nižje

gimnazije in osnovne šole v Zagorju.

Občni zbor je pregledal dosedanje delo, obenem pa so bile v razpravi iznešene misli in načrti za bodoče delo. O zboru bomo nekoliko podrobneje poročali v prihodnji številki.

(v)

Člani delavskega prosvetnega društva „Svoboda-Center“ so delali prostovoljno pri Delavskem domu

Nizka realizacija dohodkov občinskega proračuna

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega in občinskih proračunov za isto razdobje komaj 30 %. Posebej je treba poudariti, da je položaj v občini Trbovlje v tem pogledu nekoliko boljši, ki je svoje proračunske dohodke v prvem polletju realizirala s 35 %. Nizek odstotek doseženih dohodkov se seveda izraža v izvrševanju proračunskih izdatkov. Občinski ljudski odbor bo moral skrbeti za dosledno realizacijo planiranih dohodkov, ker sedanje stanje ogroža izvrševanje proračunskih izdatkov in onemogoča vso tisto dejavnost, ki je predvidena v okviru proračunskih in samostojnih skladov. Nekatera podjetja imajo se vedno previsoke planiranje materialne stroške in se tako v njih skrivajo denarne rezerve. Tudi plače iz dobička so v primeru s planiranimi plačami sorazmerno visoke. Povprečni izračuni pokazujejo, da se plačni fond hitreje dvigajo kakor pa proizvodnja, čeravno bi moralo biti to razmerje obratno. V nekaterih naših podjetjih je še precej nepotrebnih delovnih moči. Zavedati se je treba, da je mogoče večje dohodke in dobičke ustvariti le s povečano proizvodnjo, ne pa s povišanjem cen, kakor so to pred dobrim letom mislila nekatera podjetja.

Kako se izvršuje družbeni plan procentualno

Družbeni plan občine Trbovlje je bil v bruto produktu dosežen v I. polletju 1956 s 50,1 %, proračunski materialni stroški pa so bili doseženi s 51 %, a družbeni proizvod s 49 %.

Posamezna podjetja so dosegla v prvem polletju družbeni plan takole: rudnik Trbovlje-Hrastnik je dosegel plan s 52 % v I. polletju in pričakuje se, da bo rudnik izvršil svoj letošnji družbeni plan do konca leta s 99,3 %. Strojna tovarna v Trbovljah je izvršila svoj družbeni plan v prvem polletju s 48 %, do konca leta se pričakuje po fizičnem obsegu 100-odstotno izvršitev plana, po vrednosti pa s 104 %. Cementarna v Trbovljah je izvršila svoj plan v prvem polletju s 57 %, do konca leta pa se pričakuje samo 78,3-odstotna izvršitev družbenega plana. Glavni vzrok temu so zmanjšane investicije in pojav cementa na trgu v prevelikih količinah.

Elektrarna Trbovlje je izvršila za prvo polletje svoj družbeni plan s 58 %, družbeni proizvod pa s 47 %. O poslovanju trgovin je bilo izrečeno več pripomb, in sicer, da so trgovine nezadostno preskrbljene z blagom, da so cene blagu v trgovinah zelo različne in v navzkrižju s cenami v ostalih mestih z daljšimi relacijami od centra. Naši delovni ljudje se pogostih nakupov poslužujejo v raznih mestih, kot na primer v Ljubljani, Celju in Zagrebu, saj z razliko v cenah blaga pokrijejo prevozne stroške in še ostale osebne izdatke, ne računajo večje izbire blaga. Da navedemo samo neki konkretni primer: likalnik »Goran« stane v Zagrebu 2500 din, v Ljubljani 2800 din, v Trbovljah pa — 3100

dinarjev. Naša trgovina se vse preveč naslanja na promet s prehranbnimi predmeti, navzlic temu pa je izbira prehranbnih predmetov še vedno nezadovoljiva. Slab sortiment in visoke cene odtegujejo potrošnika domačemu trgu, v občini se s tem znižujejo dohodki, na drugi strani pa se na ostala mesta izven Trbovelj odliva 30 % plačnega sklada, izplačanega pri nas.

Gostinstvo in ostala obrtna dejavnost

Gostinstvo je doseglo svoj plan prometa s 51 %, družbeni proizvod pa s 65 %. Tu je treba pripomniti, da je bil plan za leto 1956 povprečno skoro za 26 % nižji kot lansko leto. Tudi naša gostinska podjetja svoje vloge niso odigrala v celoti, ravno tako so tudi cene v naših gostinskih podjetjih dostikrat višje kot v gostiščih v naših drugih urejenih mestih. — Tudi naša obrtna dejavnost je nekoliko zaostala. V prvem polletju je dosegla bruto produkt s 48 %, družbeni proizvod pa s 47 %. Da naša obrtna dejavnost nekoliko zaostaja za planom, je iskati vzrok predvsem v drobni obrti, ki je sorazmerno zelo slabo razširjena. Obrtna podjetja »Mehanika«, »Strojno mizarstvo«, »Metalija«, »Zlatarstvo« in podjetje »Meso« ustvarjajo več kot 70 % vseh dohodkov obrti v naši občini. Vse premajhna podjetja se posveča razvoju obrti v uslužnostne namene. V Trbovljah je ta obrt dokaj slabo razvita, ima monopolni položaj in cene teh obrti širokim potrošnikom niso dostopne. Zaradi visokih cen se našim potrošnikom ne izplača popravila na predmetih, ki jih raje uporabljajo do končne izrabe.

Kmetijska politika in takse

Najslabše izvršujejo svoje družbene obveznosti naši kmetje. Tako je bilo do 30. junija t. l. vplačano le 19 % letošnjih obveznosti, s 81 % pa so kmetje v zaostanku. Kakor morajo na eni strani naša podjetja svoje obveznosti v redu izpolnjevati in prav tako naš delovni človek, tako je treba zaostriti tudi kmetijsko politiko. Dosledno je treba realizirati odlok o taksah, ne pa popuščati.

Investicije družbenega standarda

Za investicije družbenega standarda je občina Trbovlje v letošnjem letu predvidela za stanovanjski sklad 137 milijonov dinarjev. Ta sredstva so se razdelila na vsa večja podjetja v občini, ki so imela stanovanjske gradnje že v teku. Povprečno koriščenje odobrenih in porabljenih sredstev se giba do 35 %. To stanje v teh investicijah se prikazuje v mesecih drugega polletja, ker v I. polletju podjetja teh kreditov še niso imela.

Pa še nekaj o komunalni dejavnosti

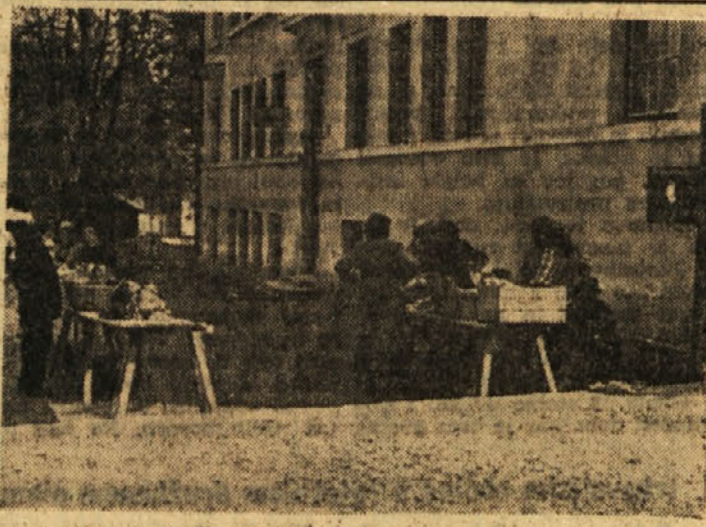
Komunalna dejavnost je na področju občine Trbovlje dobro

napredovala, vendar so se stvarili, o katerih je treba spregovoriti. Ali je nujno, da se Komunalna postavlja na osnovno rentabilnih računov za svoje dejavnosti, pri čemer pride le do podražitve uslug in s tem do večjih zahtev po dotacijah? Poznamo mesta, ki imajo neka podobnega, poznamo pa tudi mesta, ki tega nimajo, konkretno v našem okraju. In kaj se kaže? Mesta, ki niso na tem principu organizirana, pridejo boljše skozi in lahko s tistim denarjem, ki ga imajo na razpolago, napravijo večje storitve, v komunalni dejavnosti kot pa pri nas. — Drugo zelo pereče vprašanje v Trbovljah pa je potok Trboveljščica, v katerem je vsega drugega več kot pa vode. Komunalna uprava bo morala sklepati o odloku o vodnem redu Trboveljščice in ga predložiti skupščini občine v potrditev. Sicer že obstaja odlok, ki prepoveduje odlaganje smeti in ostalih odpadkov v strugo Trboveljščice, vendar se izvršitev teh določil vse pre malo kontrolira. — Prav lep napredek je bil v Trbovljah dosegel pri ureditvi mestnih parkov, vendar je zadnje čase opaziti popuščanje pri tem urejanju. Ne smemo dopustiti, da bi parki propadali, saj smo v trboveljski dolini komaj pri uvajanju teh nasadov.

Iz plodne razprave o gospodarstvu občine Trbovlje so bili sprejeti tudi potrebni sklepi, izmed katerih navajamo dva.

Upoštevajoč dosedanje, v glavnem uspešne napore pri izpolnjevanju planskih nalog priporočila konferenca vsem gospodarskim organizacijam na področju občine Trbovlje, da v preostalih mesecih do konca leta njihovi kolektivi napnejo vse sile, da se družbeni plan za leto 1956 v celoti doseže in po možnosti še preseže. Neprestano večanje proizvodnje je najvažnejši ukrep, ki bo pripomogel k čim hitrejši stabilizaciji našega gospodarstva.

Zaradi zelo nizke realizacije dohodkov občine sodi konferenca, da je zelo nujno in važna naloga občinskega ljudskega odbora in še posebej uprave, da dohodke, da poskrbita dosledno za predpis in izterjavo vseh planiranih dohodkov.

Ali boren brežiški trg?

Produktivnost dela — osrednji problem gospodarstva

Pri nas je bilo izrečeno in zapisano že nič koliko besed na temo večje produktivnosti dela. Boj za povečanje proizvodnje je iz dneva v dan bolj žgoča in obravnavana tema tako v kapitalističnih kot tudi v novo nastajajočih socialističnih državah. Vendar je v našem razliko, in sicer v tem, da se v kapitalistični družbi okorišča z večjo produktivnostjo le manjše število lastnikov — v socialistični družbi, torej pri nas, pa povečanje proizvodnosti dviga življenjsko raven vseh delovnih ljudi, slehernega delovnega člana družbe.

Marsikaj si pod besedo produktivnosti posamezniki predstavljajo priganjstvo najgrše vrste, izžemanje delavcev do onemoglosti. Toda kadar govorimo o produktivnosti ali proizvodnosti dela, v resnici mislimo na povprečni delovni učinek. Z merjenjem produktivnosti, torej z merjenjem delovnega učinka, izražamo povprečno proizvodnjo na enega delavca oziroma na enoto delovnega časa, ali pa določamo povprečni delovni čas, porabljen za enoto določenega proizvoda. Tako določena produktivnost dela nam omogoča, da sklepamo, koliko dela je potrebno, koliko delavcev potrebujemo itd., če hočemo izpolniti neko določeno proizvodno nalogo, uresničiti plan določenega obsega proizvodnje. Prav tako tudi vemo, da vsako povečanje produktivnosti ustvarja tudi možnost za povečanje proizvodnje, kajti v takem primeru da isto število delavcev boljši, večji rezultat določenega dela, s čimer je zagotovljeno, da bodo potrebe družbe bolje kot doslej zadovoljene.

Če smo to prav doumeli, potem bomo tudi laže in pravilno doumeli, čemu si pri nas toliko prizadevamo povečati produktivnost. Poti, da dosežemo večjo produktivnost dela, pa so različne. Ena izmed teh poti je boljše izkoriščanje strojev, smotrnejše pripravljanje materiala, orodja, utrjevanje delovne discipline — skratka z urejanjem vsega tistega, kar razumemo pod besedo organizacija dela v podjetju. Znano je, da na primer, da se tako dober delavec ne more doseči dobrih delovnih uspehov, če mora ure in ure čakati na material, na surovine, če si mora sam pripravljati material, ga

dovažati, tekati za orodjem, če sega po orodje deli, kot bi moral, če mora popravljati stroj in tako dalje.

V državah, kjer je produktivnost izredno visoka, na primer v ZDA in še drugod, pravijo strokovnjaki, da to ni samo posledica boljše mehanizacije proizvodnega procesa, temveč predvsem in prvenstveno posledica boljše organizacije dela. V industrijsko razvitih državah posvečajo vprašanju produktivnosti, torej problemu boljše organizacije dela, izredno pazljivost. S tem se ukvarja cela vrsta strokovnjakov, od psihologov do inženirjev in tehnikov, skratka članov raznih znanstvenih zavodov in institutov, kakor tudi ljudi, ki so neposredno zaposleni v podjetjih in delujejo v posebnih, v ta namen ustanovljenih birojih.

Tudi pri nas smo se predvsem letos temeljiteje lotili tega osrednjega vprašanja v gospodarstvu, namreč da dosežemo večjo produktivnost, večje delovne učinke z boljšo organizacijo dela. Seveda bo treba v tej smeri storiti še marsikaj, tako na področju plačnega sistema, šolstva, rekonstrukcije zastarelih tovarn, strojnih naprav itd.

Če bomo hoteli žeti na tem področju kaj več delovnih uspehov, bomo morali v naših tovarnah predvsem pomesti s takimi imenovano obrtniško proizvodnjo in njej ustrezno miselnostjo. Pri nas imamo sicer vrsto navidezno dobro organiziranih industrijskih podjetij. Imamo številne stroje. Toda če primerjamo produktivnost teh podjetij z enakimi podjetji v tujini, vidimo, da je pri nas majhna, v tujini velika. Številni delavci in strokovnjaki pri nas si namreč predstavljajo pod in-

dustrijsko organiziranim podjetjem nova, moderna poslopja s popolnoma novimi stroji in velikim številom zaposlenih ljudi. Pri tem pa pozabljajo na najosnovnejše, namreč na organizacijo dela, ki je lahko tudi v novih tovarnah zastarela, primitivna, obrtniška, in sicer v tem, da stroji niso pravilno postavljeni, da se posamezne faze dela cepijo, in to prav tam, kjer bi se morale po najmodnejši tehnološki dela spajati, nadaljevati itd. Res pa je, da je mogoče tudi v stari tovarni z iztrošenimi stroji, toda z večimi delavci, delavci, ki imajo smisel za smotno organizacijo dela, le-to tako urediti, da produktivnost dela raste neprimerno hitreje kot v prej omenjenem najmodnejšem industrijskem podjetju. V nekem lesno-industrijskem podjetju na Notranjskem so na primer letos samo z ustrezno razmestitvijo strojev dosegli za četrtino večjo produktivnost, delo delavcev pa je sedaj neprimerno lažje, ker imajo vse izdelke in polizdelke vedno pri roki.

Pri nas v našem sistemu upravljanja s proizvodnimi sredstvi po neposrednih proizvajalcih in v sistemu delitve dohodka, ko dobi del presežnega dela v obliki dobička tudi delavci — neposredni proizvajalci, so neomejene možnosti za takšno organiziranje proizvodnje. Zato je, da na marsikaj pozabljajo, predvsem pa pozabijo na smotno urejanje organizacije dela ljudi, ki so za to plačani, to je vodči kader, ki vsega tega ne šteje za svojo redno delovno dolžnost. Zato je slaba organizacija dela za naša podjetja še dokaj značilna in le-ta seveda po nepotrebnem zavira hitrejšo rast proizvodnje in produktivnost dela. — ik

Tegobe mladih zagorskih rudarjev

STISNJENOST, ki utegne škodovati...

Ko so na minulih konferenci članstva ZK rudnika Zagorje obravnavali različne probleme in naloge posameznih organizacij, je prišlo tudi do razprave o delovanju rudarske šole. Ker so namreč, da je življenje naših mladih rudarjev bistvenega pomena za njihov strokovni razvoj, bomo tokrat skušali posredovati naši javnosti vse tiste tegobe in probleme, s katerimi se ukvarja i vodstvo šole i vzgojitelji v internatu.

Zagorska industrijsko-rudarska šola ima tri oddelke s 13 oddelki in 259 učenci. Samo za vpis v letošnji prvi razred se je prijavilo kar 300 kandidatov, kar pomeni, da smo le prebrdili dolgotrajno krizo glede rudarskega kadra, na drugi strani pa nam to številno pove, da postaja rudarski poklic eden najpomembnejših v naši dolini. Ker mnogi kandidati niso ustrezali zdravstvenim in drugim pogojem, je posebna komisija sprejela le 134 novih učencev. Dve tretjini učencev sta iz Slovenije, ostali pa so prišli iz sosednjih republik. Zanimivo je tudi to, da izhajajo malone vsi učenci

iz socialno šibkih družin oziroma iz družin z večjim številom otrok. So pa tudi sirote brez roditeljev in iz NOV.

Ze večkrat smo v našem tedniku pisali o težkem položaju šole, zlasti internatu v Kisovcu. Ondi so pred leti adaptirali neko poslopje in ga zasilo uredili za stanovanjske potrebe mladih rudarjev. Čeprav se je poslopje odlično nekoliko spremenilo — vodstvo je po svojih možnostih uredilo vse tisto, kar je olajšalo bivanje gojencev — je jasno, da v današnjem razmerah ne bo več mogoče intenzivno delo. Kot rečeno, je v poslopju prostora komaj za 90 gojencev. In ker so ob lanskem zaključku šolskega leta obljubili internatu še eno poslopje, je vodstvo tudi sprejelo letos več gojencev. Novega poslopja niso dobili in rezultat vsega tega je ta, da se sedaj stiska v internatu kar 200 gojencev. Učenci so v sobah tako natrpani, da spita po dva na eni postelji, razen tega pa so prostori tudi vlažni. V tako obupnih razmerah je resda vsako (Nadaljevanje na 3. strani)

F. SETINC

Razgovor s holandskimi socialisti

Ko smo vprašali vodiča, kje se bomo sešli z voditeljem socialistične mladine Holandije, nam je odgovoril, da bomo imeli sestanek kar v hotelu. Kljub njegovemu zagotovitvi, da bo zares prišlo do tega snidenja, pa nismo imeli veliko upanja. Po programu bi se namreč morali že prej sniti, toda zaradi pomanjkanja dobre volje pri voditeljih socialistične mladine Holandije se je to zgodilo šele zadnji večer našega bivanja v Holandiji. Tudi tega sestanka verjetno ne bi bilo, če ne bi bili na to vedno opozarjali vodiča. Tudi na našem poslanstvu v Haagu smo se pritožili zaradi tega. Vodič Nico, ki mu je bilo očitno nerodno zaradi stalnih očitkov, je kar s poslanstvom po telefonu poklical predsednika socialistične mladinske organizacije »Nova smer« in ga vprašal, če nas je pripravljen sprejeti. Čeprav njunemu razgovoru v flamščini nismo mogli slediti, smo vendarle razumeli, da ga je predsednik mladinske organizacije, mlad strojni inženir, vprašal, če smo komunisti. To smo namreč sklepali iz odgovora, ki se je glasil: »Seveda, komuni-

preveč dvoumno, da bi mu lahko zadovoljivo odgovorili. Zaradi tega sem ga vprašal, kakšne spremembe ima v mislih. On je odgovoril:

»Mislim na spremembe v zvezi s Džilasom...«

Ko sem ga poučil, da Džilas v Jugoslaviji nič ne pomeni, se je začudil. Bilo je očitno, da je dotlej mislil, da ima Džilas velik vpliv na socialistično življenje v Jugoslaviji in da bo zaradi tega prišlo v bližnji bodočnosti do velikih sprememb.

Najin dialog bi se bil še nadaljeval, če ne bi ravno takrat začeli s formalnim delom razgovora. Predsednik mladinske organizacije nam je najprej pojasnil nekatera organizacijska vprašanja, nato pa je beseda nanesla tudi na druga nemladinska vprašanja. Tako na primer so nam povedali, da SPD ni marksistična stranka. Med njo in katoliško stranko ni bistvenih ideoloških razlik. Ko smo jih vprašali, če so sploh kakšne razlike v programih teh dveh strank, so nam odgovorili, da so razlike v nekaterih drobni praktičnih vprašanjih — na primer: v katoliško stranko se ljudje vključujejo zato, ker so katoliki, medtem ko se v SPD lahko vključijo vsi, ki to želijo.

Zanimali smo se tudi, kako delajo odbori v tovarnah, v katerih so predstavniki delodajalcev in delavcev. Pojasnili so nam, da je naloga teh odborov, da se posvetujejo predvsem o

raznih socialnih vprašanjih (dopolni, plače in podobno). Dejansko služijo tovarniški odbori kapitalistom kot sredstvo za preprečevanje stavk. Predstavniki SPD Rotterdamu so — ko smo se razgovarjali o tem — dejali, da je boljše sedeti za zeleno mizo in se pogajati, kot pa stavkati. Treba je vedeti, so nam dejali, da delavci gledajo na stvari preveč preprosto, medtem ko gredo delodajalci čisto preveč daleč. Naloga odborov je, da to dvoje nekako vskladijo...

Sledečo vprašanje ni več predmet spora med socialisti in katoliki. To vprašanje so rešili tako, da vlada enako podpira državne in katoliške šole. Na ta način so to vprašanje zbrisali z dnevnega reda. To pa je seveda ustvarilo idealne pogoje za »koeksistenco« med obema strankama. Tema gre dejansko samo za to, kdo bo na volitvah dobil več glasov in potencialnem tudi več mest v parlamentu. Drugače tudi biti ne more. Socialisti namreč zanikajo obstoj razredne borbe. Mi smo med vojno spoznali — so nam rekli — da lahko uspešno sodelujemo s katoliki. Tega spoznanja so se po vojni tudi držali. Sedanja vladna kriza torej ne pomeni, da gre za neke globlje ideološke razlike, zaradi katerih ne morejo doseči kompromisa za sestavo nove vlade. Gre — kakor rečeno — za razna praktična vprašanja in pa za to, katera stranka bo imela ta ali oni ministrski resor. Zaradi tega to

večmesečno vladno krizo lahko označimo z znanim pregovorom: Tresle so se gore — rodila se je mlačina...

Ko smo izmenjali misli o nekaterih zunanjepolitičnih vprašanjih, smo ugotovili, da se naši pogledi na nekatere svetovne politične probleme v marsikem razlikujejo od njihovih. To še zlasti velja za kolonialno vprašanje. Medtem ko smo mi odločno za to, da kolonialni narodi dobijo svojo neodvisnost in svobodo, so oni načelno tudi za to, vendar samo kadar ne gre za njihovo kolonialno Zahodno Novo Gvinejo. Ko pa pogovor nanesemo na njihovo kolonijo, se na vse mogoče načine izmikajo in izgovarjajo, ali pa odpovedujejo, da to ni isto... Če bi prepuštili Zahodno Novo Gvinejo Indoneziji — so nam rekli — bi samo zamenjali en kolonialni režim z drugim. Sami da se niso sposobni upravitelj, ker živijo na otoku celo ljudžerci. Organizacija združenih narodov pa najbrž ne bi bila pripravljena prevzeti skrbništvo nad tem otokom... Tako nekako opravičujejo svoje nepravilno in nesocialistično stališče do kolonialnega vprašanja. Pri tem pa se na vsa usta bahajo, kaj so napravili za to ubogo ljudstvo. Ne pozabijo se pohvaliti celo s tem, da na otoku ni rasne diskriminacije...

Ko je bila beseda o ustvarjalnem sožitju med narodi z različno notranjo ureditvijo, so bili mnenja, da je mogoče voditi

tako politiko, kakšno vodi Jugoslavija, zaradi obstoja dveh blokov. Pri tem pa so zamenjavali koeksistenco z nevtralizmom. Po njihovem mnenju je Jugoslavija nevtralna dežela. S tako opredelitvijo Jugoslavije se seveda nismo strinjali. Toda pri vsem tem je bilo očitno, da ne razločujejo aktivne koeksistence od nevtralizma in da so njihovi pogledi na svet pod močno paro blokvske politike...

V spremembi v Sovjetski zvezi ne verjamejo. Oni menijo, da je to samo nova taktika v njihovi zunanji politiki, ki je morda še nevarnejša. Poudarili so tudi, da so za razorožitev, toda le tedaj, če bo zagotovljeno učinkovito nadzorstvo. To pa je po njihovem mnenju v Rusiji nemogoče.

O Jugoslaviji imajo nasploh dobro mnenje. Priznali so, da ima velike zasluge v borbi za mir. Izrazili so ji tudi priznanje zaradi njene odločnosti, da za vsako ceno očuva svojo neodvisnost in svobodo. Niso pa seveda pozabili povedati, da se bojijo, da bi Jugoslavija spet pristopila k vzhodnemu bloku.

Predstavniki mladinske organizacije SPD smo tudi mi povedali svoje mnenje. Na koncu smo ugotovili, da je med nami še mnogo razlik, ki jih ne bo mogoče v tako kratkem času odpraviti. Prav tako smo ugotovili, da je holandska socialistična stranka po svojem bistvu zelo malo socialistična...

Več priznanja za težko delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

mučnice za pridobivanje visoke kvalifikacije.

Tako ima podjetje kar 721 razpoložljivih mest za visoko kvalificirane delavce, zaposluje pa jih le 62. Ali pa: razpoložljivih delovnih mest za kvalificirane delavce je 2007, delo pa jih opravlja komaj 1818. Na drugi strani pa ima podjetje zaposlenih kar 1396 nekvalificiranih delavcev, a razpoložljivih mest je komaj 562.

Slika večjega pridobivanja kvalifikacij pa pove, da je v letih od 1951 do danes opravilo izpite za visoko kvalifikacijo komaj 62, a za srednjo kvalifikacijo le 335 delavcev.

Iz tega sledi, da bo v podjetju še nadalje moč povečavati storilnost dela le z večjo strokovnostjo, ne pa zgolj z večjim vlaganjem sredstev za mehanizacijo. Če povzamemo, da sta bili od leta 1952 do danes vložen skoraj dve milijardi dolarjev za mehanizacijo oziroma kapitalno izgradnjo, bi bilo pričakovati, da bi z boljšo organizacijo dela in večjimi storitvami dosegli še lepše uspehe. Se pravi, da je na eni strani silno porasla odkopna storitev, na drugi strani pa je bilo premočeno storjeno za boljšo organizacijo dela na zunanjih obratih oziroma na ostalih delovnih.

Drug pereč problem je vprašanje premiranja. Sistem premiranja je podjetje uvedlo že pred leti. Dosedanje izkušnje kažejo, da je sistem mnogo vplival na boljšo organizacijo dela in večjo storilnost. Ker ima rudnik dokaj dobro evidenco, je ta način nagrajevanja precej vplival na znižanje polne lastne cene. Povsem absurdno pa je, da se morajo premije izplačevati iz dobička in je s tem delavce dvakrat soudeleženi na dobičku. To pomeni, da bodo morali odgovorni činitelji nujno urediti ta problem.

NEZGODE PRI DELU IN BOLNIŠKI IZOSTANKI

(Dnevno nad tri sto delavcev v bolniškem stanju)

Drug pereč problem podjetja so naraščajoči bolniški izostanki in delno tudi nezgode pri delu. Malce čudno pa je to, da kljub visokim bolniškim izostankom doslej še niso izboljšali povezave obratov z obratnimi ambulanti. Saj primer obrata Hrastnik nedvomno pove, da je moč s konstruktivno povezavo le nekoliko zmanjšati, seve s preventivno dejavnostjo, število obolenj in nezgod. Na tem obratu so uspeli zmanjšati stavež bolniškov in nesreč pri delu od 9 na 4 odstotke.

Poročilo sekretarja pove, da je na rudniku dnevno povprečno po 300 do 370 delavcev v bolniškem stanju. Sem sodijo tudi nezgode pri delu. Sicer ni dvoma, da je več del tega števila upravičeno iskal zdravniško pomoč in je nujno. Da isto tudi dobi, zamisliti pa se je treba tudi v to, da bi bilo mnogo manj nezgod, če bi posvečali večjo pozornost uporabljanju zaščitnih sredstev, v kateri je podjetje vložilo velika sredstva.

Povsem napak bi bilo iskati vzroke čezmernih obolenj le enostransko. Zmanjšanje bolezni je pogojeno pač še z drugimi raznovrstnimi problemi. Sem sodijo nedvomno tudi stanovanjske in druge zadeve. Tako n. pr. živi nad 20 odstotkov rudniških delavcev in njihovih družin v skrajno neprimernih stanovanjih. So primeri, da žive po tri pa tudi več družin v docela stisnjenih stanovanjih. Stanovanja na Dobrni pa so celo izključena iz stanovanjskega fonda, pa v njih vseeno prebiva še okrog 140 družin. Se leto bi moralo najmanj 120 prebivalcev dobiti primerniške stanovanje, kar seveda ne bo mogoče, saj bo bržkone dograjenih le približno 40 stanovanj.

Prehrana določenega števila delavcev je povsem nezadostna. To velja zlasti za samske delavce, predvsem tiste, ki žive po samskih domovih. Le-tim nihovi prejemki ne dovoljujejo plačevanje dragih menz, saj bi sicer morali tam pustiti malone vse mesečne prejemke. Razprava je celo ugotovila, da nekateri kuhajo šele po delu, se pravi, da dobi njihov organizem potrebno hrano šele v poznih popoldanskih urah, kar je povsem nedopustno za njihovo zdravje.

ORGANIZACIJA DELA DELAVSKEGA SVETA NEPOPOLNA

Ocena delovanja delavskega sveta trboveljskega rudnika bi bila nepopolna, če ne bi ugotovili določenega napredka. Ta je viden, večje uspehe na preprečevanju tiste pomanjkljivosti, ki so jih odborniki sicer še sami ugotovili, malo ali nič pa na pravili, da bi jih odstranili. Še vedno so zasedanja prerodka, čeprav je novi delavski svet že

predvidev mesečna zasedanja. Četudi so dnevni redi zasedanj pa tudi poročila pripravljena vnaprej, se še vedno dogaja, da se posamezniki niso dovolj poglabljali v posamezne probleme. Sicer je to težko, ker 84-članski delavski svet predstavlja določene zapreke, kajti povsem jasno je, da bi morala biti zasedanja celodnevna, če bi hoteli slehernik posegati v razpravo. Zavoljo tega je predlog predsednika sindikata rudarjev o ustanovitvi nekakšnih obratnih odborov (ne svetov), na katerih bi delavci posameznih obratov razpravljali o svojih problemih, potreben pazljivega uveljavljanja, saj bodo že prvi takšni poskusi pokazali upravičenost in koristnost takega načina dela. Potem posamezna zasedanja verjetno ne bodo več imela značaja obratnih konferenc, ker bodo posamezni problemi obratov že obdelani in v vseh straneh osvetljeni. Bržkone bi to znatno pripomoglo h konstruktivnejšemu delu delavskega sveta.

Druga stran boljšega delovanja delavskega sveta pa je v temeljitejšem izobraževanju. Vse dotlej, dokler ne bodo posamezni člani začeli iskati odgovore na mnoga nejasna vprašanja v poglobljenem izobraževanju in proučevanju ekonomskih razmer, povezanih s politično problematiko, ne bo izhoda. Zavoljo tega je sklep konferencie tudi v bodoče prirediti seminarje več kot uravnoteženi.

PROBLEMI IDEOLOŠKO-POLITIČNEGA DELA

Pečat celotnemu delu članstva ZK na trboveljskem rudniku je nedvomno pridelala ideološko-politična vzgoja in delovanje sploh. Rudniški komite je zlasti v zimskih mesecih organiziral vrsto izobraževalnih predavanj in seminarjev, na katerih so se člani seznanjali z ekonomsko in politično problematiko. Glavna pomanjkljivost pa je bila v tem, da rudniški komite ni izdelal nekega smotnejšega programa in da se je politično delo razvijalo bolj v eni smeri.

Praksa pa je tudi pokazala, da bodo morali v bodoče več in smotnejše delati s tehničnimi uslužbenci.

TEŽAVE MLADINSKE ORGANIZACIJE

Prostor nam ne dopušta, da bi na tem mestu obravnavali vse probleme mladine, zaposlene na trboveljskem rudniku. Vsekakor se je pokazalo, da bo

morala organizacija komunistov v bodoče mladinski organizaciji pomagati in pokazati dovolj razumevanja za njihove težave.

Razprava je odkrila marsikatero tegobo, naj si bo glede proizvodnje ali pa ostalega dela članstva na rudniku. Posamezniki so povsem odkrito nanizali svoje težave in pokazalo se je, da jih je moč s skupnimi napori odstraniti, če že ne vse, pa vsaj največje. Bržkone ne bo komunista, ki bi sodil, da bodo težave odstranjene v doglednem času. Vendar izgleda, da so vsi razumeli, da trboveljski rudnik zmanjšuje proizvodnjo, vsaj na trboveljskem obratu, in je zato nujno polagati večjo pozornost čimbolj ekonomičnemu ravnanju s sredstvi za proizvodnjo.

In če končno omenimo še misli tov. Kinovca-Zige, ki je v svojih izjavah odgovoril ravno to, kar so komunisti pričakovali — da so namreč te težave in problemi malone vse-

Stisnjenost, ki utegne škodovati

(Nadaljevanje s 2. strani)

vzgojno delo in sploh življenje mladih ljudi docela nemogoče in pravzaprav ne bi bilo nič čudnega, če bi znenada prišlo do kakršnih koli nalezljivih bolezni.

V dnevnem tisku smo nedavno brali, da ima šola že sredstva za gradnjo nove šole z internati. No, mi smo zvedeli, da to ne ustreza resnici, pač pa da uprava rudnika skupno z vodstvom šole razpravlja s pristojnimi činitelji o sredstvih za novogradnjo. In če k temu pridamo še besede direktorja zagorskega rudnika, ki je na konferenci komunistov objasnili dotedanje napore za realizacijo gradnje, potem lahko približno, da se stvar le rešuje vedno hitreje. Se pravi, da bodo predvideno, če ne bo zaprek, prihodnje leto začeli graditi novo šolo in internat. To pa pomeni, da se bliža čas, ko bo delovanje te važne institucije postavljeno na povsem nove oblike in razumljivo je, da bo delo znatno olajšano.

Vodstvo šole je kljub nenehnim finančnim težavam uspelo prebroditi vse tiste slabosti, ki se ob takih pogojih delovanja nujno postavljajo. Izgleda pa nekoliko čudno, in to je menda edinstven primer, da tako rekoč gojenci plačujejo svoje predavatelje! Se pravi, da z svojim zaslužkom omogočajo nemoteno delovanje te vzgojne institucije.

Solski odbor je nenavadno

povsod enaki ali vsaj podobni — in da je zavestno politično delo prvi pogoj za odpravo vseh težav nujno potrebno.

Eno je jasno: trboveljski rudar kakor ostali zasavski rudarji so doslej vlagali vse svoje napore za izpolnjevanje proizvodnih nalog. To bo končno tudi v bodoče njihova največja dolžnost. Pričakujejo pa, da bodo za svoje težko delo prejeli tudi več priznanja, kar jim tudi gre. Nevzdržno je namreč, da skoraj ni več razlike med nagrajevanjem jamskih delavcev in ostalih kvalificiranih polklicev. Ustrezno nagrajevanje pa je menda tudi važen pogoj za izpolnjevanje vseh proizvodnih dolžnosti.

Konferenca je na kraju sprejela vrsto sklepov in napotil za prihodnje delo. In ker terjajo nekateri prav posebno pozornost, bomo v prihodnjih številkih skušali nekatere podrobno obdelati.

(v)

Trgatev

S seje Občinskega ljudskega odbora v Vidmu-Krškem

Tržna inšpekcija bi morala biti v določenih primerih bolj realna

Preteklo soboto je bila v Vidmu-Krškem seja občinskega ljudskega odbora, ki sta se udeležila tudi ljudska poslanca Lojze Colarič in Franc Dragan. Na seji je bilo na dnevnem redu obširno poročilo občinske tržne inšpekcije za dobo dveh mesecev.

V zadnjih dveh mesecih je občinska tržna inšpekcija opravila 41 pregledov. Zaradi gospodarskih prekrškov je tržna inšpekcija naznanila 25 ljudi sodniku za prekrške.

Inšpekcija je pregledala 25

minov, če pobirajo in odvajajo predpisano takso in če oddajajo mlinarsko merico podjetju za promet z žiti. Mlinarji v občini Vidmu-Krško — razen nekaj izjem — omenjene takse sploh ne pobirajo. Tako za mletje je odvajal le Jože Stopar iz Velike vasi. Mlinarsko merico pa dosledno pobirajo vsi mlinarji, vendar je ne oddajajo podjetju za promet z žiti. V glavnem porabijo vsi mlinarji pobrano merico doma za prehrano družine in za krmljenje prašičev, razen tistih, ki imajo dovolj svojih pridelkov. Mlinar Jože Stopar pa je prodajal mlinarsko meri-

co individualnim potrošnikom po kilogramih.

Posebna komisija, ki jo je postavil okrajni ljudski odbor, je prejšnji mesec pregledala več obratov s prehrabenimi predmeti. Mesnice, o katerih lahko govorimo, na splošno niso urejene. Prav tako je najti v klavnicah raznovrstno navlako.

Komisija je sklenila zapreti za nedoločen čas klavnico in pekarno na Raki, v Leskovcu je prepovedala klati govejo živino itd.

Kako bo s kruhom in mesom na Raki?

Razumljivo je, da je treba paziti na red in čistoto v obratih in lokalih, ki zaradi svoje zastarelosti največkrat ne ustrezajo več sodobnim zahtevam. Mislim pa — in tega mnenja so bili tudi občinski odborniki — da teh obratov ni mogoče čez noč prenoviti. Če so vsa predvojna in povojna leta lahko pekli kruh v pekarni na Raki, kar ni ostalo prikrito tržni inšpekciji, čemu bi jo morali sedaj takoj zapreti? Zaradi nereda in nečistoče naj se kaznuje tamkajšnji pek, da bo pekarna odslej čista in snažna.

Na Raki prodajajo dnevno okrog 150 kg kruha. Kje bodo sedaj raški delavci in uslužbenci kupovali kruh, se nihče ne vpraša. Da tamkajšnja pekarna ni več primerna, Račani dobro vedo, vendar trenutno ni rešitve. Kmetijska zadruga, kateri pripada pekarna, nima denarja, da bi zgradila novo, podjetji, ki bi lahko pomagala, pa na Raki ni. Nič bolje ni z mesnico.

Ali bodo morali odslej Račani hoditi po vsak kilogram mesa in po kruh v 13 kilometrov oddaljeno Krško? Če bi Kmetijska zadruga vozila kruh in meso na Rako, bi se oboje s prevozom silno podražilo. Zato bi bilo treba sklep komisije nekoliko omiliti, predvsem pa preudariti, kakšna bo z odlokom gospodarska in politična škoda. Stvar je pač v tem, da so v različnih krajih različni pogoji. Saj se lahko postavi določen rok za ureditev tega ali onega obrata. Za ureditev tega ali onega obrata. Za ureditev tega ali onega obrata. Za ureditev tega ali onega obrata.

Zanimivo!

Pred dvema letoma: v Krškem je bila zgrajena nova klavnica, ki je bila potrjena po republiškem organu za dobo desetih let.

Letos: okrajna komisija je po pregledu ugotovila, da je klavnica neprimerna...

Ne vem, ali so se v teh dveh letih v kraju tako močno spremenili življenjski pogoji, da bi sedaj lahko kar mimogrede zgradili sodobno klavnico?

Gostinski obrati so na splošno pri nas zelo slabi. Po večini so v prejšnjih zasebnih gostilnah. Ker so stavbe slabe, ne ustrezajo higienskim predpisom. Zato bo treba v bodoče misliti na gradnjo lastnih gostinskih obra-

(Nadaljevanje na 5. strani)

JESEN NA NAŠI VASI

Ko smo odšli na pot proti Vrhovemu, smo vedeli le to, da je tamkaj eden izmed najboljših krajevnih odborov Socialistične zveze v občini. V pičlem dnevu obiska pa smo spoznali še marsikaj več o delu te sicer tihe zasavske vasi.

Po železnici, ki teče tik ceste, je pravkar zdrl dolg tovorni vlak. Med oddaljen ropot težkih koles se je pomešalo mukanje na bližnji vzpetini pasoce se živine. Koruza, pod katere krošnjami se svetijo svetlorumene buče, lahko migotata sem in tja v komaj zaznamem vetrčiču, ki prijetno hladi soparno toploto tega dne. Radeška okolica. Vsak dan bi užival nad krasno vožnjo po prikupni pokrajini, ki si vse bolj in bolj nadeva svoje jesensko oblačilo. Med potjo, ki jo kolo (tudi pri našem poslu najcenejše in najzanesljivejše prevozno sredstvo) hlastno požira, se nekajkrat srečamo s težkimi volovskimi vpregami, ki vlečejo domov zadnje poljske pridelke. Cesta je strma in živina jo komajda zmore.

Malo pred Loko se poslovim od prijazne ženske in moškega starejših let v delovni obleki, s katerima sem se skupaj vozil od Radeč. Prva je bila po opravih na občini, drugi pa se je vračal z vsakodnevnega dela.

Od Loke proti Bregu postane cesta precej zlozna, včasih pa tudi močna pada, tako da je vožnja prav prijetna. V Loki so mi povedali, da ne bom potreboval mnogo do Brega.

»Ali je dobro obrodilo?« vprašam moškega srednjih let, ki skupno z gručo otrok pobira zadnje sadje.

»Ni kaj reči. Seveda bi bilo lahko še boljše. Toda še dobro, da je toliko, saj ponekod tu naokoli niso imeli skoraj nič.«

Ponudil mi je izdatno jabolko: »Poskusite, kar dobro je!«

Nisem se branil. Za ovinkom se je prikazal Breg, majhna raztegnjena vas. Največ hiš je menda ob cesti. Tu je tudi nizko poslopje železniške postaje.

Troje žensk, ki so na polju nekoliko stran od ceste nekaj okopavale, sem kriče pobaral. Kje bi po najbližji poti prišlo do broda.

Razumele so me. »Po tej le na desni jo mahnite in kmalu ga boste dosegli.«

Res: ni bilo dolgo, ko sem zagledal Savo.

»Sedaj je zelo nizka,« mi pravi brodar, ki me varno pelje preko reke. Njegov brod je na drugi strani. Ne uporablja ga vedno.

Vrhovo. Po kratki vožnji po lepi cesti sem prišel v naselje.

»Kaj je novega pri vas?« vprašam kar mimogrede nekega možakarja.

»Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

PROSVETNO DRUŠTVO: LETOS SE VEČ!

V lepi in prostorni dvorani novega kulturnega doma na Vrhovem so se nekega letošnjih jesenskih popoldnevov zbrali Vrhovčani in okoličani, mladi in stari, da na občnem zboru pregledajo delo svojega kulturnega društva.

Vsi v dvorani so prisluhnili,

govorijo o raznih njihovih težavah in o drugem.

Tovariš Martinšek je tudi povedal, da je bil na pobudo SZDL zgrajen nov kulturni dom in ustanovljeno kulturno društvo, ki je napravilo že lep korak naprej.

Letos je dobro obrodila

Tragičen konec dveh mladih avanturistov

Triindvajsetletni, Anton Lipar in devetindvajsetletni Martin Kranjc, oba delavca v Tovarni rotacijskega papirja v Vidnu-Krškem, sta se odločila, da bosta v okolici Jesenic na Gorenjskem pobegnila čez državno mejo v Avstrijo, ob tam pa v Kanado, kjer ima baje Kranjc nekega strica.

Ko sta s tem namenom odpotovala 5. oktobra t. l. z vlakom iz Krškega na Lesce, prav gotovo nista računala, kako žalostno se bo končala njuna neuremišljena avantura, ker sta vseskozi mislila, da bo šlo vse po sreči. Martin Kranjc je svojega nekoliko omahljivega tovariša bodril, da bo šlo vse po sreči, ker je bil sivočasno tudi sam grančar in se na te reči dobro spozna. Poleg tega ga je poučeval, naj se mejnim stražarjem, če bi ju morda izsledili, ne preda, ampak naj zbeži, ker tako ne smejo streljati, in dodal, da njega ne bodo dobili živega v roke, kar se je pozneje na žalost tudi zgodilo.

Dne 5. t. m. ob 21. uri zvečer sta prišla na Lesce in takoj odšla proti Begunjam v smeri državne meje. Ker poti nista dobro poznala, sta vso noč tavalila po gozdu v okolici Lesce, tako da sta se drugi dan zjutraj namesto v Avstriji znašla spet v Lescah. Tega dne sta imela več sreče. Ob 16. uri popoldne sta se srečno prispela pod sam vrh Malega Stola v neposredno bližino državne meje. Tu sta ju pa nenadoma ustavila dva grančarja, ki sta ju že precej časa opazovala. Na poklic »Stoj!« se je Lipar takoj ustavil in dvignil roke, medtem ko se je njegov tovariš Kranjc obrnil in zbežal nekaj metrov navzdol po planinski grapi.

Ko se je Kranjc spričo težke poti in snega že precej upehal, je skušal z vojakom, ki je bil telesno šibkejši, sam na samem obračunati. Skril se je v gosto grmovje in ko je vojak, ki ga ni videl, pritekel mimo njega, je skočil v vojaka, ga podrl na tla in ga skušal razorožiti. S težavo se ga je vojak otresel in ga sunil s sebe. V tem hipu se je hitro pobral s tal tudi Kranjc, pograbil precej debel in dolg suh smrekov kol in skušal z njim udariti vojaka po glavi. Vojak pa je hitro odskočil in ustrelil v napadalca, pri čemer ga je ranil v desno stran prsi. Spricho dobljene rane je Kranjc med prevozom v ambulanto umrl.

Tako se je žalostno končala neuremišljena avantura. Medtem ko bo Anton Lipar moral za poskus pobega čez državno mejo odslužiti kazen, ki mu jo bo odmerilo sodišče, je Martin Kranjc moral plačati svojo trmoglavost z življenjem.

Kmetica M. K. je predlagala pri Okrajnem sodišču v Sevnici, naj se sodno določi meja med neko njeno parcelo in parcelami nasprotnika F. P. Sodišče je ta predlog zavrnilo, ker je bil ta spor rešen že z izvršljivo poravnavo bivšega okrajnega sodišča v Radečah leta 1930. Zoper ta sklep se je M. K. pritožila, češ da se ne spominja, da bi bil ta spor kdaj koli rešen s sodno poravnavo, in da tudi ni prepričana o tem, da je njen podpis na sodnem zapisniku pristen.

Okrožno kot pritožbeno sodišče v Celju je zavrnilo pritožbo kot neutemeljeno rekoč: Iz predvojnega sodnega spisa izhaja, da je bivše Okrajno sodišče v Radečah 17. 6. 1930 obravnavalo prav isto zadevo na kraju samem in da sta prav

isti stranki ta dan sklenili sodno poravnavo, po kateri se je današnja predlagateljica M. K. zavezala pod izvršbo upoštevati med zadevnimi parcelami kot mejo potok, ki teče tamkaj. Ob isti priložnosti se je izrečno odpovedala vsem pravicam do sveta na desnem bregu potoka, kolikor gre za zadevno parcelo. S to sodno poravnavo sta stranki leta 1930 dokončno rešili mejni spor. M. K. zato ne more samostojno zahtevati ponovne določitve meje, čeprav med parcelami ni mejnikov, saj je po pogodbeni volji strank bila kot mejna črta določena ravno smer tekočega potoka. Tudi ni resnih pomislekov proti pristnosti podpisa M. K., ker se ob primerjavi podpisa na sodnem zapisniku leta 1930 z njenim sedanjim ugotovi že na prvi pogled, da

je dobil nalogo, da se mora godba pripraviti za odgovoren nastop. Po njegovi vrnitvi so se začele sistemske vaje.

V torek, 5. decembra, zvečer, je godba odkorakala iz svojega prebivališča. Ko je prišla v Crnomelj, je Brun zavil v veliko hišo na posvetovanje. Čez deset minut je odšla za njim tudi godba, ki se je ustavila v prostornem hodniku. Radovednost se tu še ni polegla, zakaj nihče ni vedel, za kaj gre.

Ob 21.30 pa so godbeniki odšli v lepo urejeno sobo in sedli pred radio oddajnik. Samo distančni pogled kapelnika, in že so zaigrali tako, kot se spodobi. Najprej so izvajali »Bilečanko«, nato pa »Od Urala do Balkana«, »Venček slovenskih napevov« in še nekaj pesmi. Vsi skupaj in vsak godbenik posebej so si prizadevali, da bi odadaja kar najbolje uspela. Zavedali so se, da jih lahko slušijo svoji v Hrastniku in Zagorju in to prvikrat po odhodu z doma v partizane. Ravno zato so jih obhajali prisrčni in ganljivi občutki.

Po poturnem igranju so se godbeniki vračali v Gradac s ponosom v srcih in v zavesti, da so igrali v radiu in da je bil program res dobro odigran, za kar so dobili celo pohvalo. Kapelnik je bil tako zadovoljen s svojimi vojaki, da je za drugi dan odredil počitek, iz svojega

žepa pa jim je dal zadnje lire za pijačo. Bivanje v Gradcu je spet potekalo normalno; redne vaje, prepisovanje not, študijski in politični sestanki, opravljanje dežurne službe, čiščenje orožja in glasbil, skrb za osebno higieno, napravljanje drv zase in za vaščane, stalni obiski znancev, zvečer pa zabavno kramljanje...

V nedeljo, 10. decembra, popoldne je godba priredila v Gradcu koncert za ranjence in vaščane. Program je bil zelo pisan. Uvodno besedo je imela godba, nato pa je ob lahki spremljavi Bogdana Stritarjeva pela narodne in partizanske pesmi. Z violino je nastopil znani virtuozi, profesor Karlo Rupel, nadarjeni Primorec pa je zapel solo »En starček je živel...«. Spet je godba zaigrala korčnico VII. korpusa in korčnico XIV. divizije, ugod »Titusa« in »Morje adrijskovo«, za zaključek pa »Pozdrav iz Kina«. Glasbeni zvoki so tako lepo pozvanjali v partizanskih srcih, da so tudi ranjenci začeli ploskati in vpeti:

»Živela godba VII. korpusa!... Živeli partizanski godbeniki!...«

Veselo razpoloženje godbenikov pri večerji v Dimovi gostilni je kaj kmalu vzmernil Vezovišek, ki se je vrnil iz Crnomlja in prinesel novico, da divja na Stajerskem huda ofen-

Izboljšanje babiške službe v občini Videm-Krško

Vedno večja postaja skrb za zdravje rojstvo in razvoj naših najmlajših. Preventivna medicina, ki se bori predvsem z vzroki, ki povzročajo različna obolenja, posveča v naši novi socialistični državi največjo skrb zaščiti matere in otroka. V ta namen se po vsej državi ustanavljajo različne ustanove, kot so: dispanzerji za žene, posvetovalnice za noseče matere in za otroke, porodnišnice in druge. To so ustanove, v katerih dobi žena oz. mati brezplačno zdravniško pomoč, navodila in nasvete za pravilno prehrano in hranjenje med nosečnostjo, ob porodu in po njem.

Tudi v naši občini si prizadevamo za to, da bi imeli čimveč takih ustanov. Ker pa je izgradnja takih ustanov v zvezi z velikimi stroški, naša država pa še povsod kliče po obnovi, še ne zmore vseh teh ustanov. Imamo pa že močno razvito terensko patronažno službo babic in sester. Se vedno težimo za to, da bi čimveč žena (zlasti prvevnice in žene z nepravilno nosečnostjo) rodilo v porodnišnicah, kjer ima žena tudi vso zdravniško pomoč, vendar moramo spricho številnih porodov in majhnega porodnega oddelka v splošni bolnišnici v Brezicah zadržati nekatere porodnice doma. Dovolj imamo terenskih

babic, starejših z večletno prakso, pa tudi mlajših, ki nič ne zaostajajo za prvimi — nasprotno: dveletna babiška šola jim nudi vsako leto več znanja in tudi praktičnega dela na kliniki. Tako so si babcice v naši občini po strokovni izobrazbi enake, starejše se izpopolnjujejo v vsakoletnih podiplomskih tečajih, mlajše pa prihajajo iz šol za polne znanja. Babišice je preventivna zdravstvena delavka, ki spremlja bodočo mamico skozi vse težave, ki se pojavijo v nosečnosti, ji svetuje glede prehrane, higijene, priprave za bodočega otroka, jo napoti na večkratni zdravniški pregled v posvetovalnico za noseče matere, skratka: skrbi za zdravje in srečno življenje družine.

Da si boste znale poiskati zdravstvene delavice in ustanove na področju zaščite matere in otroka, vam jih bom v glavnem opisala:

Občina Videm-Krško ima na svojem področju že ustanovljeno posvetovalnico za noseče matere v Krškem, ki posluje vsak četrtek od 10. do 14. ure, in posvetovalnico za otroke vsak ponedeljek od 14. do 17. ure. Pregledi so brezplačni. Ker sta ti dve ustanovi samo v centru, že dolgo skušamo ustanoviti posvetovalnice za noseče matere in za otroke v oddaljenih krajih. Kar nismo storili do sedaj zaradi pomanjkanja prostorov, smo storili v tednu otroka, saj hočemo ravno njim zagotoviti zdrav razvoj in srečno življenje. Posvetovalnice, ki smo jih slovesno odprli v tem tednu, so na Zdoblah, Velikem Podlogu in Rakli.

Tudi babcice vam bom za lažjo orientacijo navedla poimeno: v bivalščem, da se z istaknjem ne bi preveč zamudile in bi porod potekel brez strokovne babiške pomoči:

Krško, levji breg, to je: Videm, Sotelsko, Srenič, Kremen, Pieterje, Anovec, Zdole, Ravne, Stara vas, Stari grad, Pesje, Vrba, vse do Arčič — babcica Marija Verstovšek, Stara vas št. 44;

Krško, desni breg, to je: Krško, Pijavsko, Sp. in Zg. Cesta, Trška gora, del Velikega Trna, ki je blizu Krškega kot Rake — babcica Edita Zibert, Hočevanje trg št. 6;

Leskovec: Leskovec, Brezje, Brezovška gora, Senuše, Straža, Kobile, Ivandol, Golek, Selce, Volovnik, Dolanje, Venišče, Ma-

li in Veliki Podlog, Gorica, Brege, Mrtnice, Pristava, Velika vas, Zadovinec: babcica Marija Laznik, Leskovec — župnišče.

Raka — Raka, Dolga Raka, Dolenja vas, Smednik, Ardor, Brezje, Sela, Koritnica, Planina, Veliki Trn, ki je blizu Raki kot Krškemu: babcica Ljudmila Pirnat — občina.

A. L.

Mladoletniki in zakonska zveza

Mladoletni nevesti je Okrajno sodišče v Sevnici že dvakrat zavrnilo predlog, naj se ji dovolj sklenitev zakonske zveze s polnoletnim kmetom. Ugotovilo je namreč, da je odločitev neveste premalo premišljena in da bi zakonska zveza utegnila biti kvarna za njeno bodočnost.

Tudi nevestina pritožba ni imela uspeha, čeprav trdi predlagateljica, da za odklonitev ni tehtnih razlogov, češ da se z ženinom dobro razumeta in da sta oba zdrava, pa tudi telesno razvita; kakor ugotavlja zdravnik.

Okrožno kot pritožbeno sodišče v Celju je v svojem zavrnitvenem sklepu izjavilo:

Po 23. členu osnovnega zakona o zakonski zvezi ne more skleniti zakonske zveze oseba, ki še ni stara 18 let. Iz opravičenih razlogov sme pristojno okrajno sodišče dovoliti sklenitev zakonske zveze tudi mlajšim. Preden izda sodišče odločbo, zasliši prosilca in njegove starše oziroma skrbnika in prebere vse okoliščine primera. Zakonitih razlogov za dovolitev v tem primeru ni. Značilno je poročilo občine, po katerem se je ženin nameraval poročiti s predlagateljico, je pa od te odločitve zbežnil in ga silijo sedaj k zakonski zvezi njegovi ljudje. Socialno skrbstvo ne priporoča dovolitev, ker nevesta ni večja gospodinjstva del na kmetem posestvu, ki je popolnoma zanemarjeno. Ženinova mati je namreč več let pred smrtjo bolehal in se ni mogla brigati za gospodinjstvo. Mlada nevesta se zaradi nezkušenosti ne bi znašla in se je za poroko odločila le na prigovarjanje ženinina, ki potrebuje gospodinjstvo. Zato je prvo sodišče odločilo pravilno, da ni upravičenih razlogov za dovolitev poroke.

D O P I S U J E T E v „Zasavski tednik“

Zelo redka so še takale hrastova debela

nja urno skočili pokonci, zgrabili glasbila in začeli igrati. Gračnarja in Volkarja ne bi spravila tako hitro pokonci nobena druga beseda, tudi strel ne. Se običeli se nista utegnili. Igrala sta kar v spodnjih hlačah in bosonoga, ko dva mesečnika.

Po prvih zvokih godbe je veseli Gorenjec že pomolil skozi linico pristnega belokranjca, ki so ga prav tisti dan pripeljali iz zidanice. Litru je sledil štefan. In s čim večjim navdušenjem so igrali, tem hitreje so se urstili štefani.

Medtem sta se vrnila iz vasi Zibret in Vezovišek. S seboj sta prinesla kolino, ki sta jih zaganjem dru zaslužila pri nekem kmetu. Ta njun zaslužek je bil zapeljiva slastička. Deležni so jo bili vsi godbeniki, ki so jo pošteno zalili z domačo kapljico. Nekateri so tako globoko pogledali v kozarec, da so ponotni piskali na metlo in odrli kozla.

Drugi dan so bili nekateri godbeniki zaradi cepljenja in nočne zabave precej bolni. Tisti, ki so imeli temperaturo od cepljenja, so ležali, drugi, ki so imeli vinskih mačka, pa so ga popoldne še popravljali. Popolnoma zdrava sta bila edino le Gračnar in Volkar. Odšla sta v vaško kovačnico in tam izdelala dva noža za nekoga kmeta in dobila za to dva hleba kruha in skodelico ovčjega.

Te besede so godbeniki tako »užalile«, da so iz trdnega spa-

Slovenski radio v službi kmetijstva

Slovenski radio — Radio Ljubljana in Maribor, delno tudi Radio Koper — ima v svojem programu že nekaj let redne kmetijske oddaje, ki so namenjene strokovni in agrarno-politični vzgoji kmetijskih proizvajalcev in poslušalcev na podeželju. Radio Ljubljana ima vsak dan na sporedu 10 minut (od 12.30 do 12.40) kmetijskih nasvetov. Od takrat se vsaki drugi dan v petih zimskih mesecih (november, december, januar, februar in marec) uporablja 10 do 15 minut za oddajo Radijske kmetijske univerze. Vsako nedeljo pa je od 13.30 do 14.00 na sporedu splošno prijavljena oddaja »Za našo vas«.

V enem letu je v kmetijskih oddajah Radia na sporedu 246 strokovnih sestavkov in 360 strokovnih odgovorov na vprašanja poslušalcev. V letošnji Radijski kmetijski univerzi pa bo na dnevnem redu 63 strokovnih predavanj za kmetovalce. Ti sestavki, skupno s sestavki in magnetofonskimi posnetki v oddaji »Za našo vas«, dajejo letno okrog 4700 minut. To je približno 1566 povinarko tipkanih strani ali okrog 150 tiskanih strani velikosti časopisa.

Razumljivo je, da je za takšno delo potreben širok krog sodelavcev. Poleg treh ljudi — agronoma in dveh novinarjev, od katerih se eden le delno ukvarja s kmetijskimi oddajami — nameščenov Radia, pripravljajo prispevke za kmetijske oddaje le zunanji sodelavci. Posebnost pri tem je to, da so s poslušalci kmetijskih oddaj in njihovo sodelovanjem, saj so ena petina vseh sestavkov v teh oddajah dovoli poslušalcev oz. odgovori na njihova neposredna vprašanja. Uredništvo pa dopolnjuje svojo organizacijo še s stalnim strokovnim kolektivom, v katerem je po en strokovnjak za vsako vejo kmetijstva z nalogo, da napravi načrt za kmetijske nasvete oz. predavanja Radijske kmetijske univerze, da poskrbi za sodelavce in sestavke ter jih strokovno pregleda. Poleg tega kolektiv pa si je Kmetijsko uredništvo zagotovilo pomoč in sodelovanje Sveta za propagando kmetijske redakcije Radia Ljubljana, v katerem sta dva predstavnika GZZ Slovenije, predstavnik Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, predstavnik Kmetijskega inštituta, predstavnik Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov, predstavnik Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo, predstavnik Zveza za napredek gospodarstva.

Ta svet se od časa do časa shaja z nalogo, da prediskutira kako obravnavajo kmetijske oddaje Radia našo agrarno politiko, ter pomaga utrditi zveze med organi najvišjih oblasti na področju kmetijstva in Kmetijsko redakcijo Radia.

Odbor RK v Dobovi je organiziral poučno, splošno-zdravstveno predavanje. Predaval je dr. Berglez. Poslušalce, ki so kljub delovnemu dnevu po delu na polju našli čas, da silijo spet kaj koristnega, je predavatelj poučil o potrebi zdravniške pomoči pri raznih poškodbah in boleznih. Zadovoljiv obisk je dokaz, da si ljudje takih predavanj žele.

Jože Stok — Kerotan 21 (Nadaljevanje)

Partizanska godba

Gradnar je odšel v ilen, pridružili pa se mu še trije radovedneži. Tako so vse delo opravnili komunisti. Gradnar je bel mesar, Zalokar je drobovino čagal v škaf, Ivan pa je posamezne dele očistil in opral, medtem ko je Kumlane nadzoroval delo kot žrtinovozdravnik.

Rezultat dela komisije: soglasno so ugotovili, da je meso popolnoma užitno. Drobovina in meso sta bila ponem zdrava, kajti prašiček je zbolel le zaradi koga železa, ki se mu je zapel v želodec.

Meso si je četvorica lepo razdelila. Največji kos je seveda dobil Gradnar kot predsednik komisije, drugi pa vsi enake dele. Ko je Kumlane prinesel svoj delež v goštno, ga je neki vaščan toliko časa nadlegoval, da mu je prodal svoj delež za 70 lir.

Zvečer je bil Gradnar za kuharja. Vadij del svojega deleža je spekel v peči pri Dimu. Kumlane je skupaj pijačo, Zalokar pa je poskrbel za kruh, in pojedina se je začela. Tedaj so prisledili k mizi tudi tisti, ki so prej najbolj kritizirali, da ne bodo jedli mesa od bolnega prašeta. Le Šihur je bil moč bese-

da, ki se ni dotaknil pečenke, čeprav mu je slasten duh močno udarjal v nos, pogled na pijačo pa sušil grlo.

Zadnjega novembra je skupina 12 godbenikov odšla v Podzemelj, kjer je v stari šoli igrala na mitingu, ki so ga priredili piloti letalske baze. Na mitingu so bili tudi oficirji angleške misticije. Po programu so godbeniki zaigrali še za ples. Dvorana je bila polna glasbe, petja in razigrano se vrtečih parov.

Nato je sledil dan počitka. In še en dan, potem pa so starejši rudarji med godbeniki odrinili v Crnomelj, kamor so jih povabili prijatelji iz Kančarice. Tam so kot zaščitnice rudarjev praznovali Barbaro. Ker so bili nekateri kančariški rudarji že precej okajeni, so se godbeniki kmalu spravili domov.

Spotoma so se godbeniki oglašili pri godbi. Glavnega štaba in jo očitali za tobak. Za to delo je bil prav mojster Vezovišek. Bil je že splošno znan, da nobenih vrat ne odpre zaman. Ito se je pokazalo tudi tokrat. Čeprav v Otovu niso imeli ščepca tobaka, je nekje le iztrgal tri cigarete.

Tiste dni je bil kapelnik Brun

Pred delovno konferenco „Svobode“ v Vidmu-Krškem

Vse sile so osredotočile na gradnjo kulturnega doma

V začetku letošnjega leta smo pisali o bogatem in pisanem repertoarju DPD „Svobode“ Vidmu-Krško, ki žal ni bil izveden. Vzrokov za to je več, čestokrat so odgovarjali igralci, popustili so tudi peveci itd.

Člani „Svobode“ so letos osredotočili vse svoje sile in finančna sredstva na gradnjo novega doma, ali bolje rečeno dvorane. Sedaj delajo s polno paro. Zeliyo in tudi upajo, da bo nov dom čez leto dni že dograjen in služil svojemu namenu. Prav zaradi tega bo še letos prizadeta v Vidmu-Krškem dramska dejavnost. Nikjer namreč ni prostora za vaje, edina dvorana je v Krškem, ki je last TVD „Partizana“.

Umetniški svet „Svobode“ pripravila sedaj nov repertoar za letošnjo gledališko sezono, katerega bo dal v pregled in pretrpet ter potrditev občnemu zboru oziroma delovni konferenci. Odrška dela, ki so predvidena, v finančnem pogledu ne bodo zahtevna. Vsemu temu se bodo morali letos odpovedati, če hočejo prihodnje leto nastopiti v lastni dvorani.

Mladi oder pripravila za otvoritev letošnje gledališke sezone komedijo »Za stanovanje gre«. Šahovska sekcija ima pogosto sestanke, na katerih se člani izpopolnjujejo. Precej so šahisti pridobili na zveznem šahovskem festivalu v Portorožu. Ekipa, ki je zastopala »Svobodo« in sindikalno podružnico Roto tovarne, se je dobro uvrstila in prejela diplomu. Na festivalu so šahisti pridobili bogate izkušnje, katere bodo s pridom uporabljali pri nadaljnjem usposabljanju svojih članov. V bodoče bodo delali bolj sistematično, predvsem pa skrbeli za mlad naraščaj.

V mesecu avgustu je občinski ljudski odbor odstopil »Svobodi« brezplačno ozkoformatni kinoprojektor. V poletnih mesecih so bile na bazenu enkrat tedensko kino predstave v splošno zadovoljstvo domačinov.

Pevska sekcija je skozi vse leto sodelovala na vseh akademijah in proslavah. Oktet »Kremen« pa je nastopal na samostojnem koncertu, s katerim je gostoval po Zasavju.

S prvimi vajami je pričela tudi godba na pihala. Najmodernejši instrumenti so tu, godbeniki pa bo treba vzgojiti, tako da bo čez čas imela »Svoboda« svojo lastno godbo.

Primerne dvorane je torej najresnejša ovira za delo in razvijanje DPD „Svobode“ v Vidmu-Krškem. Zato bo po končanem delu novega oziroma obnovljenega doma obračun dela društva povsem drugačen kot je danes. — Tako pravijo člani.

IN KAJ PRAVI NA TO OBČINSTVO?

Res je, da je prosvetna dvorana na Vidmu neogibna potreba. Da pa je edina in glavna naloga DPD „Svobode“ zgraditi dom, ne bi smelo držati. Zakaj bi morali biti občinstvo prizadeto zaradi gradnje dvorane, v kateri sodeluje le en del članov »Svobode«? Prostor za vaje bi se našel, če ne drugje, pa v šoli. Nemoteno bi lahko vadili ob večernih urah ne le dramski odsek, temveč

S seje Obč. LO v Vidmu-Krškem

(Nadaljevanje s 3. strani)

tov, seveda v okviru finančnih možnosti.

No — inšpekcija je ugotovila še vrsto nepravilnosti v raznih obratih, ki so več ali manj res potrebni graje. Podrobnosti ne bomo navajali, ker bo z odgovornimi ljudmi obračunal sodnik za prekrške.

Na seji je občinski ljudski odbor imenoval še komisijo za narodno obrambo, formalno se je odsek za narodno obrambo in odsek za prosveto. Zato so nekoliko spremenili statut občine in odločbo o sistemizaciji delovnih mest.

Za gostinsko podjetje »Restavracija pri Celulozi« so ponovno potrdili pravila, ker se je spremenil obseg poslovanja.

Razrešili so nadalje režijski odbor za gradnjo stanovanjske hiše v Krškem, ki je dograjevala. Odbor je bil poveljen, ker je skrbel, da se je občinska hiša zgradila s čim manjšimi stroški.

Stanovanjska uprava bo našla posojilo za postavitev provizorija na levem bregu Save. V provizoriju bo šest dvosobnih stanovanj, s čimer bo vsaj delno ublažena stanovanjska stiska v kraju. Občinski ljudski odbor je izdal za to posojilo poroštveno izjavo.

tudi pevci in drugi. Povsem izgleda, da bo letos prav tako kot lani: Mladi oder bo uspešen, dramski odsek bo pa imel prvo prireditve ob koncu gledališke sezone.

Umetniški svet naj bi manj razpravljaj in več režiral. Kar začnejo, naj izpeljejo tudi do konca, kajti edino na ta način bodo obdržali igralce.

DPD „Svoboda“ je že doseglo v začetku svojega razvoja lepe uspehe. Žal so se nekateri »umetniki« od teh uspehov prevzeli in začeli zaradi tega plavati v oblakih. Zakaj bi se odločili za »Othello« in o njem sanjarili, ko vendar dobro vedo, da mu niso kos? Občinstvo bi

bilo zadovoljno z lažjimi in manj zahtevnimi prireditvami.

Težkoče so z režiserji, katerih je kar lepo število, ravno tako tudi z igralci. Vsi režiserji, zlasti pa tisti, ki imajo nekako moralno obvezo do tega posla, bi morali vzeti stvar bolj resno v roke.

Pevci so dolge mesece marljivo vadili. Večkrat so nastopali na raznih prireditvah, ni se jim pa izpolnila želja oziroma obljuba, da bi priredili samostojen koncert.

Zelimo dom! Zelimo tudi primeren repertoar, ki pa naj ne bi ostal le na lično tiskanih in okusno opremljenih letakih, temveč bi tudi izveden v celoti v domu TVD „Partizana“, kjer je Svoboda v ta namen pred leti obnovila oder. — a

IZ DOBOVE pri Brežicah

Paraliza...

Prvi hip se bo ob naslovu morda kdo prestrašil, misleč, da se je bolezen pojavila tudi že v Dobovi. Ne. Pač pa mislim napisati nekaj stavkov v zvezi z zaščito proti njej.

Šolska vodstva so dobila navodila o zaščiti pred boleznijo. Ukrepi so potrebni po navodilih in poskrbeli, da so vadbene ure telovadbe manj utrudljive, odpadli so športni dnevi, toda pri najvažnejši točki zdravstvenih ukrepov — pri umivanju rok po uporabi stranišč, se je ustavilo. Na roditeljskem sestanku smo starše naprosili, naj dajo otrokom s seboj krpe za brisanje rok. V vsakem razredu imamo umivalnik in brisačo, nimamo pa vrčev ali vedric za vodo. Po navodilih bi morale imeti šole, ki nimajo vodovoda, pred straniščem sod, da si vsak dijak po potrebi lahko umije roke, obriše pa v brisačo ali krpo, ki jo ima od doma. »Razredna brisača« je premalo za ves razred in bi bil ob brisanju vseh dijakov v eno brisačo zdravstven učinek majhen. Toda kaj pa sod? Kljub temu, da se šole borijo s finančnimi težavami, se sredstva zanj morajo najti, pa četudi iz kakšnega rezervnega sklada občine ali okraja. Ker je v občini in okraju šol brez vodovoda več kot pa z vodovodno napeljavo, bi bilo koristno, če bi v občinskem ali okrajnem merilu dali izdelati sode, ki bi bili za tako šolsko uporabo najprimernejši. Saj vse šole brez vodovodne napeljave potrebujejo tak higienski ukrep vedno, ne samo ob nevarnosti paralize. Le tako bi na vseh šolah lahko navajali otroke na redno umivanje rok po uporabi stranišč. Morda bodo otroci s svojim zgledom pritegnili tudi starejše, ki doslej temu niso posvečali pažnje in ne čutili potrebe po umivanju več kakor jutraj in — morda še zvečer.

Šolska mladina — in kino

Kino v Dobovi deluje v sestavi kmetijske zadruge. Razen za prodajanje vstopnic kino nima stalnega osebja — tu mislim predvsem na reditelja ob vratih, ki vstopajočim kontrolira vstopnice. Kot povsod, imajo

tudi dijaki naše šole »večerno policijsko uro«. Po mestih, pa tudi v manjših krajih, vidite napis na vratih: »Mladini izpod 16 let obisk večernih kino predstav prepovedani!« Kaj pa v Dobovi? Ali so reditelji dobovskega kina premalo poučeni, kaj mladina sme in kaj ne, ali pa jim je to premalo mar, resnica je, da dijaki ali celo učenci nižjih razredov osnovne šole, ki jim očitno ni še 16 let, mirno in brez sitnosti prihajajo k večernim prireditvam. Posebno je ta pojav množičen ob počitnicah, ko učencem in dijakom za prekrške ni treba odgovarjati v šoli. Vprašujemo se, kje so starši, ki svojim otrokom dovolijo vse? Če je otrok kakor koli zadržan, da ni bil pri nedeljski popoldanski predstavi, ali bo veliko izgubil, če izostane pri eni kino predstavi?

Ali je vzgoja naše mladine res prepuščena samo poklicnim pedagogom — uprava kina, starši in množične organizacije pa lahko mirno gledajo na take pojave? Zelimo, da bi vzgoja naše mladine postala naša skupna skrb, ki bi nas vezala tudi potem, ko mladina zapusti šolo. Naj nam ne bo vseeno, kako bomo vzgajali in kaj bomo vzgojili!

»Čateška Cocta«...

Čateške Toplice so dobro znan kraj ne le prebivalcem Spodnjega Posavja, temveč tudi Zagrebčanom in drugim. Zlasti ljudem iz okolice je prijeten zaključek sprehoda. Ob lepih nedeljskih dneh vidite tudi mnogo otrok, ki so jih starši pripeljali s seboj in se igrajo v pesku. S čim jim natekarice lahko postržejo? Otrokom, pa tudi odraslim, ki si žele brezalkoholnih pijač, samo z malinovcem in šabeso ali pokalicami. Ker ima otrok rajši svojo stekleničko pred seboj kakor pa 2 deli kozarec, in ker je Cocta priljubljena in res osvežujoča pijača, jo starši otrokom najraje naroče.

In kaj dobimo v Čatežu, kadar naročimo Cocto? Pijačo rumene ali rdeče barve, malo sladkano, brez določene okusa — skratka: malo sladkano in lepo pobarvano stekleničko tekočine, ki ji pravijo šabesa

Razgibano delo na II. osnovni šoli v Trbovljah

Življenje na II. osnovni šoli v Zg. Trbovljah je že nekaj časa precej razgibano, še posebno pa je oživilo v pravkar minulem tednu otroka. Takrat je bila na šoli skoro vsak dan kakšna prireditve.

Na sestanku odrednega štaba so se temeljito pomenili o delu

Uspeh roditeljski sestanek v Vidmu-Krškem

Pred kratkim je bil na nižji gimnaziji v Krškem roditeljski sestanek. Proti pričakovanju se je sestanka udeležilo nad 140 staršev. Ravnatelj gimnazije tov. Ciril Murnik je imel predavanje o družinski vzgoji. Izčrpan je obdelal pomen psihološkega opazovanja otroka za pravilne vzgojne ukrepe. Poslušalci so spremljali izvajanja z izrednim zanimanjem. Po predavanju je bila zelo živahna razprava, v kateri je sodelovalo 14 staršev. Razpravljali so tudi o tekočih nalogah šole. Zanimali so se za materialno stanje šole ter sklenili, da bodo podprli vzgojno prizadevanje šole.

Na koncu so starši izrazili željo, da bi bilo še več takih roditeljskih sestankov, kajti edino na ta način bi imeli še tesnejše stike s šolo.

Številni obisk kakor tudi živahna razprava dokazujeta, da se starši vedno bolj zanimajo za uspehe svojih otrok ter se prizadevajo za enotno vzgojo tako doma kot v šoli. — a

Non-stop trgovina v Zagorju

Menda smo dobili v Zagorju prvi v Zasavju non stop trgovino. Odprlo jo je trgovsko podjetje »Preskrba« v poslovalnici pri Suhi na Kidričevi ulici. Trgovina bo odprta vsak delavnik od 7 ure jutraj do 20 ure. S tem bo podjetje prav gotovo ustreglo vsem rudarjem, zlasti pa še zagorskim ženam — gospodinjam, ki so v službi.

Zelimo, da bi podjetje »Preskrba« našlo posnemalce, predvsem pa, da bi delovala kot non stop ustanova ena izmed poslovalnic mestne klavnice. Upamo, da ta čas ni več tako daleč. (m)

V Ponikvah bodo dobili pitno vodo

Občinski ljudski odbor Vidmu-Krško je zagotovil za male asanacije 350.000 dinarjev. Ker so v občini potrebe po ureditvi vodnjakov velike, bodo v letošnjem

Zagorski godbeniki so zborovali

V pripravi na bližnjo skupščino topliške »Svobode« v Zagorju so imeli tudi godbeniki na pihala tega društva svoj redni letni občni zbor.

V preteklem poslovnem letu so godbeniki priredili šest samostojnih koncertov, sodelovali so nadalje na 23 proslavah in žalnih komemoracijah ter se udeležili 27 pogrebov. Celotna godba je letos letovala v Medvodah, kjer je priredila dva koncerta. Za letovanje gre zaslugi sindikalni podružnici rudniškega obrata Kotrež-Podstrana, tov. Zupančiču in odboru godbe.

Delo godbe je bilo precej uspešno, vendar bi bilo lahko še boljše, če ne bi bilo raznih težav. Sestav godbe je namreč zelo pisan. V njej sodelujejo večinoma rudarji, poleg tega pa tudi precej nameščencev in dijakov. Številni godbeniki delajo v službi v treh izmenah, zato ne morejo redno obiskovati vaj. Mnogo starejših godbenikov je tudi že odstopilo. Odbor je zato sklenil, da jih bo nadomestil z mladinci. Godbeniki so se nadalje obvezali, da bodo v bodoče redno obiskovali vaje. Kritizirali so tudi odnos nekaterih oblastvenih in političnih forumov do godbe in ugotovili, da godba ne bo mogla imeti tolikšnih uspehov kot sicer, dokler je ne bodo podpirali vsi činitelji.

Godbeniki so ponovno izvolili stari odbor s predsednikom tov. Povšnarjem.

V imenu Občinskega odbora ZBNOV Zagorje se je tovariš Herman zahvalil godbi za njeno sodelovanje na žalnih komemoracijah, v imenu matičnega društva pa je občni zbor pozdravil tov. Planinc. K. N.

Ustanovljen je okrajni odbor sindikata državnih uslužbencev

V nedeljo dopoldne je bil v sejni dvorani OLO v Trbovljah ustanovni občni zbor okrajnega odbora sindikata državnih uslužbencev.

V uvodnem govoru je tov. Franc Grčar omenil pomembno nalogo, ki jo imajo danes naši sindikati, zlasti pa konkretno delo sindikata državnih uslužbencev ter momente, ki so narekovali ustanovitev okrajnega odbora.

Za tovarišem Francem Grčarjem je spregovoril še tovariš Slavko Grčar, ki je navzoče delegate seznanil z osnutkom zakona o plačah državnih uslužbencev, o katerem je že izčrpano razpravljalo 11. plenum sindikata državnih uslužbencev Jugoslavije.

V razpravi, ki je bila zelo živahna, so se navzoči zlasti zavzemali za razne strokovne probleme in poudarili, da tudi v bodoče ne gre opustiti koristne prakse izobraževanja uslužbencev z raznimi tečaji, predavanji in drugim. Primerno skrb bo treba posvetiti tudi vzgoji mladih kadrov, kakor tudi še nekaterim drugim, nič manj pomembnim stvarim. Državni uslužbenec naj bi se po končanem delu v svojem uradu vključil v različne odbore in društva, katerim bi lahko s svojim delom mnogo pripomogel. Pozabili pa tudi naj bi ne na športno in kulturno izživljanje.

Predstavniki vseh osmih sindikalnih podružnic državnih uslužbencev, kolikor jih je v našem okraju, so se končno zedinili še v tem, da je treba opraviti občne zbore podružnic v najkrajšem času in izvoliti upravni in nadzorni odbor ter delegate za republiški občni zbor in za III. kongres, ki bo v Zagrebu.

Trbovljski okraj bosta na tem kongresu zastopala tov. Franc Grčar in Mišo Kersič.

»Zarjanka« se marljivo pripravlja na jubilejni koncert

TRBOVLJE

V teh dneh postaja življenje v Trbovljah vse bolj in bolj živahno. Pravkar so bili že prvi občni zbori raznih društev, oživilo je delo različnih organizacij itd. Pa tudi drugih zanimivosti v mestu ne manjka.

RAZSTAVA

V času od 11. do 14. oktobra je bila v mali dvorani »Svobode« Trbovlje II v Zg. Trbovljah zanimiva potujoča razstava mladinskih knjig, ki si jo je ogledalo precej ljudi, zlasti mladine.

PREDAVANJA

Ob zaključku razstave mladinskih knjig je v dvorani doma »Svobode II« predaval o mladinski književnosti znani slovenski pisatelj tov. Tone Seliskar. Lepo število mladih Trbovljčanov je z zanimanjem sledilo njegovemu pripovedovanju. Pred nedavnim je začela z delom tudi trbovljska Ljudska univerza. Prvo predavanje je imel v okviru Tedna muzejev dr. Franc Stare iz Ljubljane, ki je govoril o muzejski preteklosti v Spodnjem Posavju. Predavanju se je udeležilo precej trbovljske šolske mladine, pogrešali pa smo starejše. Ob zaključku je bilo vsem zbranim zavrtim še nekaj zanimivih dokumentarnih filmov.

POROKE

V minulem mesecu so se v Trbovljah poročili tile pari: Vladimir Gregar, zidarski delavec — Marija Barbarič, gospodinja; Franc Zore, rudar — Anica Kupšek, kmetovalka; Emil Krajnc, finomehanik — Džurdžica Kosina, natakarka; Janez Grošelj, gradbeni tehnik — Silva, Nada Zupan, gradbeni tehnik; Ivan Imperi, knjigovodja — Zofija Malgaž, knjigovodja; Jožef Rasperger, strojni tehnik — Alojzija Tominec, trgovska pomočnica; Anton Vodišek, tirničar, in Marija Grive, zidarska delavka; Guido Plevnik, skladiščni delavec — Jolika Rožanc, uslužbenka; Franc Kovšek, kolar — Marija Bokal, trgovska pomočnica; Franc Drnikovič, električar — Anica Košec, delavka; Henrik Perše, delavec — Rozalija Smrčut, kuharska pomočnica; Alojz Gabrijel, delavec, in Očelija Trstenjak, delavka; Jožef Ivnik, strojni ključavničar — Marija Razpotnik, uslužbenka; Franc Perme, strojni tehnik — Ana, Marija Ostaneč, tehnična risarka; Jožef Kamnikar, delavec — Stanislav

va Kotar, gospodinjstva pomočnica.

SE NEKAJ

V ponedeljek so v Trbovljah odprli prenovljeni gostinski obdobje restavracije »Turist« na Trgu revolucije. To je sedaj eno izmed najmodernejše opremljenih gostiln v Trbovljah.

Jutri bodo prišli trbovljski ljubitelji nogometa spet na svoj račun. Enajstotica »Rudarja«, ki je trenutno v svoji skupini na drugem mestu (glej tabelo na športni strani), se bo na domačem igrišču srečalo z moštvo »Mladost« iz Zaboka. — jak

Hrastnik v Tednu muzejev

Hrastnik je prvi muzejski tednen lepo počastil z uspešno muzejsko razstavo, ki je bila v Puharjevem domu. Ob otvoritvi je igrala na prostoru pred domom godba na pihala, nato pa je imel govor o pomenu muzejev profesor Simončič.

V naslednjih dneh si je ogledalo razstavo veliko število hrastničanov in okoličanov, ki so se o njej zelo pohvalno izrazili.

Na sicer dokaj tesnem prostoru je bil prikazan košček zgodovine rudarskega in steklarskega Hrastnika, od prvih let njegovega začetka in raz-

voja pa do NOV. Na razstavi smo videli ilustrativni material o kulturnoprosvetnem delu, razni tehnični material o steklarni in rudniku, kakor tudi prvo rudarsko zastavo na Balkanu. Razstavljena je bila tudi posoda iz ilirskega grobišča na Kovku in še več drugih zgodovinskih predmetov. Skoda le, da zgodovinski material z NOV ni bil na tej prireditvi množičneje zastopan.

Muzejski odbor s tovarišem Lojzetom Hofbauerjem zasluži za vzgledno in lepo pripravljeno razstavo vso pohvalo. — jak

Prvi družabni večer topliške »Svobode«

Pretoklo soboto je uprava DPD »Svobode« v Zagorju — Topličah priredila družabni večer za članstvo. Na prireditvi je sodeloval tudi sekret, ki je prisotne resnično navdušil. Nehote se nam ob tem vsiljuje misel: zakaj ne bi Zagorjani spet priredili veseli večer? V Zagorje prihajajo razne skupine v bolj ali manj zvenečimi imeni z namenom, napolniti dvorano do zadnjega kotička in pri tem kar največ zaslužiti. Ljudi pa se bo že kako zabavalo. Menda ni treba posebej poudarjati, da zagorskega rudarja pri tem ne smemo podcenjevati, saj tudi on doprinese lep delež k izgradnji naše socialistične družbe. Zato se nam zdijo toliko bolj neodgovorno stališče posameznih takih skupin.

V Zagorju smo že nekoliko pozabili na vesele večere, ki jih

je pred leti uspešno prirejala skupina DPD »Svobode I« v Zagorju. Veseli večeri so bili res polni pristnega humorja in neprisiljeni ter so navdušili poslušalce. Zakaj ne bi letos spet pripravili kaj podobnega, morda v koprodukciji obeh zagorskih »Svobod«? Menimo, da kader ne bi smel delati težkoč in ovir. Morda bi kazalo, da bi za dobro voljo igral kar sekret, tovariš zagorske »Svobode« posebno pa še neutrudni režiser Janez Smon, ki bi prav gotovo pripravil spet kaj novega.

Na ta način bi rešili dve vprašanji: prvič bi domačini pokazali svoje znanje, na drugi strani bi pa denar, ki ga ljudje dajo v ta namen ostal doma in bi se lahko koristno uporabljal za skupnost, ne pa da polni žep posameznikov. O tem velja razmisliti. (m)

Janez Knez: Starec (lesorez)

V Posavskem muzeju

Ze dolgo sem si želel, da si ogledam Posavski muzej v brežiškem gradu. Ko sem nedavno prišel tja, mi je preparator in stalni vodič Iva Stiplovec tako poučno in dokumentarno tolmačila razstavljene predmete, da me je v Tednu muzejev ponovno zanesla pot v muzej.

Name je napravila poseben vtis ogromna viteška dvorana s freskami iz 15. stoletja, ki ji pri nas ne vem enake. Umetniško slikarstvo je delo nekega Italijana. Se prav poseben užitek je bil poslušati v njej odprtveni koncert, kajti mimogrede povedano, viteška dvorana je zelo akustična. Tudi ogled arheološkega, narodopisnega in kulturnozgodovinskega oddelka pod vodstvom dr. Franca Stareta in Slavka Skalerja je bil zelo poučen in zanimiv.

Nisem pričakoval, da je Posavski muzej, ki se je leta 1949 preselil iz Krškega v Brežice, tako bogat in smotno urejen. Vsekakor je to zasluga ravnatelja Franja Stiplovskega (po poklicu je slikar), kakor tudi njegove desne roke, kustosa Slavka Skalerja.

S posebnim zanimanjem sem se zadržal v oddelku NOV, ki je v severovzhodnem stolpu, kjer

se je nekdanji šopiril grof Attems. Najprej mi je pogled obstal na slikah prvih desetih žrtve, ki so jih Nemci ustrelili v gozdu na Dobravi. Zanimivo je, da teh žrtve niso oropali. Ko so jih našli 1. 1945 prekopali v Krško, so našli pri njih osebne dokumente in pisma, slike, denar in druge drobne predmete. Našli so tudi vojaške ovojke, s katerimi so jim morili zavezati oči, ko so jih streljali. Vse to je videti v tirni.

Dalje. Po stenah vise lepaki o streljanju talcev, razni nemški razglesi, naredbe in objave. Posebna vitrina prikazuje preselitev Posavcev in naselitev Kočevarjev, nato dokumenti iz življenja preseljencev in izseljencev. Pa portreti borcev Brežiške čete, partizanske zvezave, slike narodnih herojev iz Tomskega in padlih borcev iz Brežic.

Posebno zanimiva je vitrina iz življenja Ivana Zagodeta, usnarja iz Brežic. Ob preselitvi je tehtal čez sto kilogramov, v taborišču pa je naglo hiral in se blizal pol centu, da ga kmalu ni bilo poznati. Na sliki ga vidimo oblečenega v navadne hlače, v katere je opasal še

osemletnega fanta — dva v enih hlačah.

Posebej je prikazano paševanje okupatorjev v Posavju. Tam vidimo slike nacista, gauleiterja Uiberreitherja, posadko Wehrmannschafte iz Brežic, nacistične zločine in njihova grozodejstva, slike pobitih partizanov, požganih domov in drugo.

V sredini prikazuje prva vitrina zanimive partizanske rekvizite s Kozjanskega: dnevnike, kronike, obleke, značke partizanskih činov — druga vitrina pa rekvizite Posavcev iz taborišča smrti v Dachau in drugo.

Pripomnil bi: vsako gradivo ima svojo vrednost in pomen, če je dokumentirano. V tem muzeju bi se ta pripomba našla na partizanski minomet, za katerega ne vemo, kjer so ga uporabljali, dalje, kdo je rabil kulharski kotliček, ki so ga našli na Rogu, kaj pomeni italijanski mitraljez breča in čigava je bila bojna zastava. Drugače pa je oddelček NOV lepo in nazorno urejen. Vendar je še zelo pomankljiv za prikaz osvobodilnega gibanja v Posavju. To pa iz preprostega razloga — pomankanja prostorov, kar seveda ni krivda uprave.

Ko sem se naslednje dni spet vrnil v oddelček NOV, sem se razgovorjal z ravnateljem Franjom Stiplovcem in povzel njegove misli:

Posavski muzej ima zbrane, a ne razstavljenega še mnogo gradiva, ki ga nima kje razstaviti. Če bo dobil potrebne delovne in razstavne prostore, bo oddelček NOV zavzel štiri sobe. Tako bi v prvem pododdelku prikazali revolucionarno gibanje v Posavju pred letom 1941. Drugi pododdelček pa bi zajel okupacijo in narodnoosvobodilno borbo z naslednjimi temami: vdor Nemcev, izselitev, prve žrtve, preselitve, Brežiška četa, partizanske akcije, kurirske javke in poti, pohod XIV. divizije po Posavju, zločini okupatorjev, kulturnoprosvetno delo OF, beg okupatorjev in Kočevarjev in nazadnje še osvoboditev. Za prikaz tega je dovolj materiala, kustos za zgodovino Slavko Skaler, ki vodi in ureja oddelček NOV, pa ga še vedno zbira.

Uprava Posavskega muzeja z upravičenostjo pričakuje pomoč Okrajnega ljudskega odbora v Trbovljah in razumevanje Občinskega ljudskega odbora v Brežicah, da bi dobila vse drugo nadstropje brežiškega gradu za svoje delovne in razstavne prostore. Le tedaj bo Posavski muzej lahko zbrano gradivo prikazal nazorno, smotno in poučno, da bo lahko vsak obiskovalec videl, kako se je Posavje razvijalo v preteklosti, in da bo iz tega lahko zajel potrebno mu znanje. Se posebno to velja za oddelček NOV, kjer mora naša mladina videti, kako so se njeni očetje in bratje borili za osvoboditev svoje domovine.

Jože Štok-Korotan

Pred občnimi zbori vaskih prosvetnih društev

NOVE PERSPEKTIVE

Medtem ko delavska prosvetna društva »Svobode« žc opravljajo svoje vsakotletne dolžnosti in se konkretno lotevajo dela, se prosvetna društva zasavskega vasi šele pripravljajo na letne skupščine. To je seve razumljivo, saj je tale čas za našega vaščana in kmetovalca najtežji. S polj spravlja vse tisto, kar je pomlad posejal, in nič ni čudno, če komaj utegne tu pa tam nekoliko počivati.

V kratkih besedah bomo skušali predočiti najzanimivejše ugotovitve o delovanju naših prosvetnih društev. Osnovna ugotovitev bi bila ta, da je bilo letošnje leto bistvenega pomena za njihovo rast in sploh delovanje, saj ni mogla mimo njih združenih vseh prosvetnih institucij na Slovenskem. Ne bomo naštevati, kako so posamezna društva letos začela z delom, kajti to bodo pokazali bližnji občni zbori, pač pa bomo skušali na kratko povedati nekatere stvari, ki bodo v bližnji prihodnosti bistvenega pomena za nadaljnje delo in izdosednjih izkušenj izluščili vse tisto, kar velja za prihodnje uporabiti in kar zavreči.

Razen amaterskega dela, ki je v letošnji sezoni zajemalo v večini krajev dramsko umeštvovanje in ponekod petje, so društva na pobudo kmetijskih združenj, zlasti pa vaskih organizacij SZDL jela uveljavljati še drugo stran splošnega prosvetnega umeštvovanja — izobraževanje. Čeprav ponekod to delo ni bilo zadosti organizirano, je videti, da je malone vseposod kar lepo uspevalo, in da so bili zimske večeri zelo dobro izkoriščeni. Najbolj so se obnesli razni gospodinjstki tečaji, kmetijsko-nadaljevalne šole, krožki in drugi praktični tečaji ter predavanja. Ni bilo vasi v Zasavju, ki ne bi letošnje zimo pripravila vsaj enega predavanja ali tečaja. Pomoč, ki so jo društva dobivala od vaskih odborov SZDL in združenj, prav tako pa tudi od OZZ, jim je omogočila, da so izpolnili tisto, kar so si zahtevali na občnih zbore.

Vse pa kaže, da posamezna društva niso še izčrpala vseh možnosti. Izobraževalna delavnost je bila letos šele v prvih povojih, izkušnje pa povedo, da bomo morali še marsikje poglobiti to delo in privabiti vse vaščane, kajti le tedaj bo to delo tudi dobilo svoj smisel. In ker smo prepričani, da bodo letošnji občni zbori pokazali nujnost nadaljnega dela na tem področju, bo prav, da posvsem odkrito povemo, da bo treba angažiranja vseh organizacij vsake vasi.

Važno je nadalje tudi to, da bodo izobraževalni programi skrbno pripravljeni. Ni vseeno, če snov ljudje razumejo ali ne. Kakega hudo zavitega in s tujkama prepreženega predavanja ljudje ne bodo razumeli in drugič jih enostavno na predavanje ne bo. Zatorej naj velja pravilo: predvsem razumljivo in kolikor mogoče poljudno, na kraju pa omogočiti poslušalcem, da povedo svoje mnenje in pobarajo predavatelja za vse tisto, kar se jim je zdelo nerazumljivo. (v)

Izobraževalni odbor ni bil kos svoji nalogi

To soboto so člani trboveljske »Svobode-Center« na petem rednem občnem zboru v domu »Svobode-Zasavje«, ki ni bil najbolj obiskan, samokritično ocenili svoje delo v času od zadnjega društvenega zbora ter zastavili bogate načrte za nadaljnja snovanja, ki bodo potekala že v novem Delavskem domu.

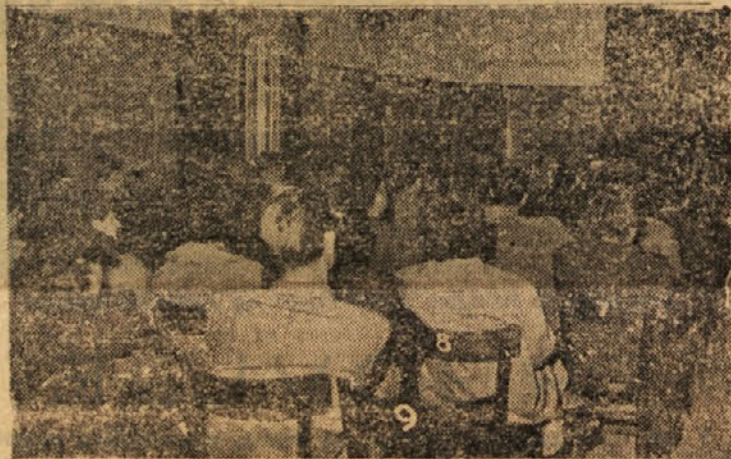
Osnovna in najvažnejša ugotovitev tega občnega zbora je bila, da je društvo po strokovni plati doseglo zadovoljiv uspeh, medtem ko ideološkega dela med članstvom tudi v pretekli sezoni ni uspelo poživiti. Odbor za izobraževanje članstva, ki je bil postavljen pred devetimi meseci, ni bil kos svoji nalogi. Ze po enem skupnem sestanku je prenehal z delom in vsi lepi načrti so šli po vodi, s tem pa tudi eno leto. Zato bo ena prvih nalog novega upravnega odbora — skrb za čimvečjo izobraževalno dejavnost.

V okviru »Svobode-Center« so v preteklem letu delali, če izvajamo v zadnjem času priključeni nad stočlanski pionirski pevski zbor, ki ga vodi profesor Weingerl, štirje odseki: gledališka družina, moški pevski zbor »Zarja« mešani pevski zbor »Slavček« in Delavska godba na pihala. Vsi štirje odseki so se med letom redno shajali, pred nedavnim pa so opravili tudi svoje občne zore. »Svoboda-Center« je imela v preteklih devetih mesecih vsega skupaj blizu 100 različnih prireditvev. Vse sekcije so nastopile tudi ob raznih proslavah.

Gledališka družina je v obdobju od zadnjega občnega zbora pa do danes uprizorila dve zahtevni gledališki deli — »Molčeca usta« in »Operacija Altmarek«. Obisk obeh dram je bil zelo slab. Kaj je vzrok? Preresen repertoar? Sekcija je v bodočnosti pred naložbo naloge in odločitvijo ali naj opusti svojo pravilno smer in začne z deli lažjega žanra ali naj nadaljuje svojo dosedanje pot. Kako in kaj, bo največ pokazal

denar, ta tudi v kulturi tako pomemben činitelj.

Mešani pevski zbor »Slavček« je, kot vedno, tudi letos marljivo delal, čeprav se ljudem na samostojni prireditvi ni predstavil. Moramo pač razumeti, da je imel več ko preveč dela s pripravljanjem in studiranjem Foersterjeve opere »Gorenjski slavček«, katere slovesna uprizoritev bo ob otvoritvi novega Delavskega doma.

Svobodarji Centra iz Trbovelj so z zanimanjem sledili poročilom o dosedanjem delu svojega društva

Več kulturnosti na predavanjih

Kakor po drugih središčih občin, tako je bilo v Tednu muzejev tudi v Vidmu-Krškem predavanje o muzealnosti v Spodnjem Posavju. V dvorani, ki sprejme preko 200 ljudi, je poslušalo kvalitetno predavanje tov. dr. Stareta le okrog 60 domačinov. Kljub temu, da je vse prebivalstvo bilo obveščeno o predavanju, je bil obisk porazen.

Ni pa bilo na predavanju edino zlo slab obisk. Poleg ljudi, ki so prišli na predavanje zato, da bodo zvedeli kaj novega, je bil tudi znan Krčan, katerega pritevanje celo med kulturne delavce. Med predavanjem je dalj neumestne pripombe, tako da je prišlo do

prekinitve. Na zahtevo poslušalcev so godrnjača odstranili iz dvorane in predavanje se je nemoteno nadaljevalo.

To nerganje pa ni bilo povsem slučajno. Do izraza je namreč prišel pretirani lokalni patriotizem in staro trenje med Krčani in Brežicami, povezano z bivšim krškim muzejem.

Zadnji čas je, da se končno enkrat taki napetosti pomiri, kajti z nerganjem ne bodo dosegli drugega, kot le poslabšali prijateljske odnose. Kolikor se posameznikom dozdeva, da ni kaj v redu, naj se obrnejo do pristojnih činiteljev in se tam dokončno pomenijo in dajo svoje predloge.

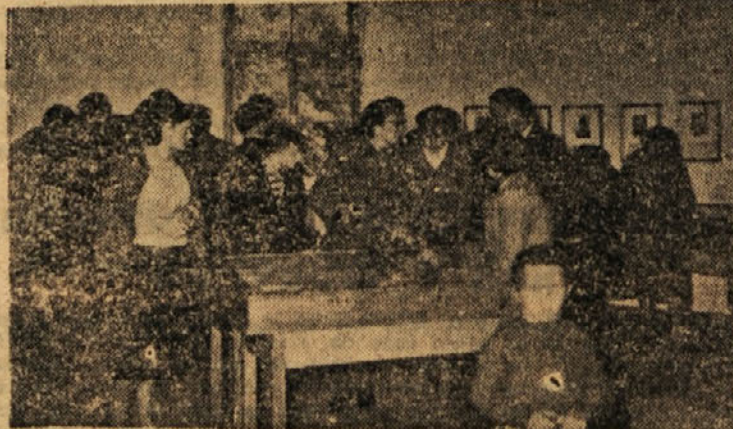
Upriporili bodo nadalje »Prečmeniano ljubezen«, ponovili pa še nekatera druga, že uprizorjena dela. Mešani pevski zbor »Slavček« bo uprizoril opero »Gorenjski slavček«, »Zarja« pa bodo imeli v prvih dneh decembra svoj jubilejni koncert. Prav tako bo pripravila koncert tudi godba na pihala. Omenimo naj še, da bodo člani te sekcije, lončno le dobili nove instrumente, ki bodo precej pripomogli k še boljši kvaliteti igranja. Svoj delovni načrt ima že tudi pionirski pevski zbor.

Ničesar pa nismo na zboru slišali o načrtih izobraževalnega odbora, ki bo letos prav gotovo bolj delaven.

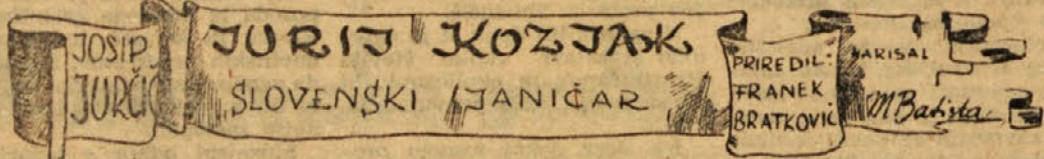
Delo sekcij te trboveljske »Svobode« je bilo doslej zelo razkosano. Ena je imela svoje prostore na tem koncu, druga pa spet neke drugje. Zato ni bilo mogoče vzpostaviti pravega kontakta med člani posameznih sekcij. To vprašanje bo poslej, s skorajšnjo vselitvijo v nove prostore v Delavskem domu rešeno. Člani vseh odsekov bodo lahko še bolj poprijeti za delo.

Po poročilih smo pričakovali živahno razpravo. Toda čudno, niti eden izmed članov se ni oglašil. Ali med letom res ni bilo nobenega problema in kaj drugega, o čemer bi bilo vredno spregovoriti?

Ob zaključku zbora je bil izvoljen nov upravni odbor s predsednikom inž. Ivančičem na čelu. —jak

Ogled oddelka NOV v Posavskem muzeju ob otvoritvi letošnjega Tedna muzejev

97

Ni bilo težko priti zdaj iz klostra, Jurij Kozjak je prevaril svoje dozdane pajdaše, rekoč da so se mu vdali vsi v klostru a to pogodbo, da oprostijo njega in ujete tovariše, ako se jim dovolj prostim oditi. Janičarjem bilo je prav. Celo, ko je glavar namenil se, da hoče kristjane spremiti do gradu, ni mu se nihče upiral, da pravno se je to vsem več ko čudno zdelo. Veliko krčelo je hotelo iti z njim.

98

To se vé, da se je Jurij temu upkal in nazadnje vzel le čisto majhno število s seboj. Vendar kr. lu pride to krčelo v turški tabor nazaj in naznani, da jih je glavar zapustil in šel s kristjani v grad Kozjak. Joz, ki se je zavolto tega vnela med Turki, skazala se je v tem, da so zapalili kloster. Kaj radi bi napravili grad, ali vedeli so, kako nevaren je Jurij Kozjak, zato se podvzajajo za veliko vojsko.

99

Ze med potoma je Marko poslal dva hlapca najprej v grad, da bi tam oznanila veselo novico. Peter bil je že tačas iz krške jame v grad prišel. Ko bi z vedrega treščilo vanj, ne bi se bil bolj prestrašil, kakor ga je prestrašilo naznanilo, da je vsa njegova hudobija poznana. Ker sta hlapca poročila, da je nekaj veleval Marko, da je pozbljeno, tega Peter že ni več slišal, kajti izginil je.

100

V gradu veselja ni bilo ne konca ne kraja, ko se je razširila vesela vest, zlasti med starejšimi hlapci.

Ko se je vse veselilo in kricalo v gradu, vidé novega gospodarja v turški obleki, manjkalo je Petra. Zastoj je stari Murke, ves solzen od samega veselja, za njim povpraševal, zastoj so črčala ves grad pretaknili. Petra ni bilo. Tudi cigana ni bilo videti.

Vse več trboveljskih rudarjev Kako vzgojajo mladega delavca preživlja dopust na planinah ST v Trbovljah

Ob zaključku letošnje sezone poletnega oddiha naših rudarjev in ostalih delavcev — članov sindikata rudarjev ugotovljamo, da je samo s trboveljskega rudnika letovalo v Omišlju na otoku Krku nad 700, v Počitniškem domu trboveljskih rudarjev na Partizanskem vrhu in na Bledu pa nad 300 rudarjev in njihovih družinskih članov. Manjša števila rudarjev je letovalo tudi v drugih krajih. Skupno se je letošnje leto poslužilo letovišč v krajih, kjer sindikalna podružnica rudarjev skupno z rudniško upravo nudi letovalcem popust pri stroških, eno tretjino več delavcev kot lansko leto. Predvsem so se trboveljski rudarji v večjem številu poslužili ugodnosti v svojem Počitniškem domu na Partizanskem vrhu. Ta dom, ki je last sindikalne podružnice rudarjev v Trbovljah, rudarski delavci v zadnjem času vse česče obiskujejo. To je razumljivo, kajti vsi, ki so bili letos v tem domu na oddihu, ne morejo prebrati odlične postrežbe in pravih »knapovskih« portij krepke in dobro pripravljene hrane. Prijetni sprehodi s Partizanskega vrha do Jelovce in Lenarta, pa do Vrhov, Cebin in Medvednice, so najboljše zdravilo za pljuča in živce, in tega se v polni meri zavedajo naši rudarji, kajti po težkem, napornem delu v jami je nujno, da se telo odpočije in okrepi.

Letošnje leto je gospodarski odbor sindikalne podružnice rudarjev dogradil močan oporni zid za svojim Počitniškim domom na Partizanskem vrhu in s tem preprečil zasipanje severne stene poslopja, namerava pa tudi urediti kletne prostore doma. Zal pa je tu še vedno najnujnejši problem — ureditev stranišč. Mnogi dopustniki so se čudili, zakaj so v domu izplakovalna stranišča, če v njem ni dovolj tekoče vode. To vprašanje je bilo v letošnjih sušnih mesecih posebno kritično, kajti osebe doma je bilo v strahu,

da ne bo vode niti za kuho. Zadnje deževje je neugoden položaj sicer rešilo, vendar se bodo morali odgovorni činitelji sindikalne podružnice resno lotiti rešitve tega vprašanja. Počitniški dom je bil zgrajen z namenom, da rudarji preživijo svoj letni dopust v njem kar najbolj udobno in da si pridobijo v planinskem zraku novih moči — dolžnost tistih, ki so odgovorni za upravo doma, pa je, da udobnost gostov ne bo v nobenem pogledu omejena. Le tedaj bo dom poleti in pozimi dobro obiskan in zaseden. Na otoku Krku je zelo ugodno

podnebje, toplo in prijetno morje, zelo lepi sprehodi po otoku in še drugam, udobna stanovanja in še drugo, le marsikdo si je moral k rednim obrokom hrane kupiti na svoj račun še dodatek.

Tudi v Počitniškem domu na Bledu so bili na splošno vsi dopustniki zadovoljni.

Prepričani smo, da bo naslednje leto še več rudarjev izkoristilo dane ugodnosti, to pa je tudi namen vseh prizadevanj, kajti za vse delavce naj bo letni dopust res počitek in sredstvo za nabiranje novih moči.

S. G.

Obvestilo

Gospodinjki center sporoča vsem ženam in dekletom, da še sprejema vpis za kuharski in pletilni tečaj. Prihodnji teden pa bo tečaj krojenja in šivanja.

Prav tako sporočamo vsem podjetjem, ustanovam in vsemu prebivalstvu, da sprejemamo v pranje perilo vsak petek od 8. do 12. ure v prostorih pri Volkerju, vsak torek in sredo od 8. do 12. ure pa v Sindikalnem domu v zgornjih Trbovljah. Tam si lahko ogledate tudi cenik uslug v pralnici.

Gospodinjki center Trbovlje

Mariborsko-varaždinska nogometna liga

Dve dragoceni točki iz Celja

RUDAR—KLADIVAR (Celje) 1:0 (0:0)

Veliko presenečenje je napravilo v nedeljo moštvo »Rudarja« v Celju z zmago proti »Kladivarju«. Celjani so računali na obe točki in jim tudi surova igra ni pomagala. Kateri žrtve je bil golman Ahlin, ki so ga deset minut pred koncem prvega polčasa morali odnesti z igrišča. Medtem je ranjenca zamenjal Knaus, ki je odlično

branil vrata. Dragoceni gol in z njim dve dragoceni točki je dosegel Ameršek v 75. minuti, ko je z glavo lepo plasiral žogo v desni gornji kot.

»Rudar« je zaigral borbeno in je po podani igri zaslužil zmago.

V nedeljo bo moštvo »Rudarja« igralo z »Mladostjo« iz Zaloge.

Mariborsko-celjska nogometna liga

Svoboda iz Trbovelj krepko vodi

SVOBODA (Trbovlje)—KOVI NAR (Maribor) 3:1 (1:1)

Dasiravno je trboveljska Svoboda premagala Kovinarja iz Maribora 3:1, bi bil njen uspeh lahko dvojen, vsaj po danih priložnostih, ki pa so jih za pravili neodolčni napadalci Svobode. Vse preveč drbljanja in preigravanja pred golom je bilo in premalo streljanja na vrata. Ta napaka se je maščevala v Kidričevem proti »Aluminiju«.

Po šestem kolu prvenstva v mariborsko-celjski ligi še vedno krepko vodi na prvem mestu »Svoboda« Trbovlje z 10 točkami in eno izgubljenim tekmo.

V nedeljo bo »Svoboda« igrala v Celju proti ZSD »Celje«. Upajmo, da nas ne bo razočarala.

Bratstvo v Ravnah uspešno

BRATSTVO—FUŽINAR (Ravne) 2:1 (1:0)

S hitro in borbeno igro so Hrastničani uspeli v Ravnah premagati dobro ekipo »Fužinarja«. »Bratstvo« je z napadalci, ki so tokrat igrali hitro in dobro, uspelo doseči v vsakem polčasu po en gol, med-

tem ko so domačini dosegli le enen strel. Dve točki na tujem terenu je vsekakor uspeh.

V nedeljo bo »Bratstvo« nastopilo doma proti »Dravi« iz Ptuja.

Tudi v Brežicah uspeh za domače

BSREŽICE—ZSD CELJE 3:1 (1:0)

Dasiravno so Brežičani v nedeljo slabo igrali, mnogo slabše kot običajno, so zmagali. Kaj hočete — žoga je pač okrogla. Poročevalec iz Brežic piše, da je bila ta tekma ena izmed najslabših v letošnji sezoni. Nasprotno pa so gostje iz Celja igrali pošteno in hitro ter so bili poraženi pač zato, ker so se domači navzlic slabi igri bolje znašli.

Za Brežičane so dali go'le Mešič (2) in Stamenkovič (1), za goste pa Hrastnik.

V nedeljo bo brežiško nogometno moštvo igralo v Velenju proti tamkajšnjemu »Rudarju«.

TABLICA MARIBORSKO-CELJSKE NOGOMETNE LIGE

Svoboda	6	5	0	1	17:7	10
Aluminij	6	5	0	4	17:9	10
Kovinar (S)	6	4	1	1	16:12	9
Bratstvo	6	4	0	2	13:8	8
Kovinar (M)	6	3	1	2	20:10	7
Brežice	6	3	1	2	13:12	7
Drava	6	3	1	2	13:13	7
Fužinar	6	2	1	3	7:8	5
Nafta	6	1	1	4	7:8	3
Celje	6	1	1	4	10:21	3
Usnjaj	6	1	0	5	5:16	2
Rudar (V)	6	0	1	5	13:26	1

Slab napad v Zagorju

Neodolčni napadalci »Proletarca« so v nedeljo v prvenstveni nogometni tekmi dovolili gostom »Jedinstva« iz Čakovca, da so odnesli s seboj obe točki. Prvi gol so dosegli gostje povsem nepričakovano v 2. minuti zaradi spodrsjaja branilca Pranznika I. Devet minut kasneje so gostje vodili že z 2:0. Nekako v sredi prvega polčasa so prevzeli pobudo domači v svoje roke, kljub temu pa je samo Dornik v 36. minuti zadel mrežo. Mnogo priložnosti je zaradi slabega napada ostalo neizkoriščenih.

Drugi polčas se je končal brez gola, čeprav so gledalci pričakovali, da bo v številnih napadih domačih stanje vsaj izenačilo. Tega pa ni bilo.

Tekmo je dobro sodil Dervarič, gledalcev je bilo okoli 1000. V predtekmi dveh domačih pionirskih enajstoric je zmagala

prva garnitura 2:1 (2:0). Tekmo je sodil Česek dobro.

V nedeljo bo »Proletarec« igral v Oroslovju proti »Tekstilcu«.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega draga in nepozabnega

Aloja Grebenca

se najlepše zahvaljujem vsem darovalcem vencev, sindikalni podružnici SRD, tov. Jožetu Plidu za poslovnice besede ob odprtem grobu, nadalje vsem delavcem SRD kakor tudi vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vojnik Lado Frelih,

V. p. 5107/4, Velika Gorica, Zagreb.

Jezikovni tečaji Ljudske univ. v Trbovljah II

Letos bo imela Ljudska univerza pri »Svobodi II« v Trbovljah sledeče jezikovne tečaje:

tečaj nemškega in angleškega jezika in tečaj esperanta. Vpisovanje v tečaje je vsak dan od 8. do 10. ure v gimnaziji. Vpisnina 100 din. — Vključite se!

ST v Trbovljah

Imajo tudi veselje do dela — na drugi strani pa bodo z leti pridobili izkušnje in potrebno praktično izobrazbo. Ker ti mladi ljudje preživijo polovico svojega vsakodnevnega časa v tovarni in v šoli, se kolektiv tovarne zaveda, da je za vzgojo teh mladih ljudi odgovoren prav tako kot njihovi starši. V kolektivu se trudijo, da tem mladim ljudem ne nudijo le strokovne izobrazbe, marveč jih vzgajajo tudi v socialističnem duhu. Prav tako se kolektiv zaveda, da je to težka in odgovorna naloga in da jo je nemogoče izpolniti v kratkem času, pač pa da je to naloga dolgotrajnega, načrtnega in vztrajnega dela.

Večina vajencev pride v tovarno z zaupanjem, šteje tovarno za svoje in ima voljo, da se v njej uči in izpopolnjuje. Tu pa je treba misliti še na marsikaj. Čeprav je v tovarni mla-

dinska organizacija, se vendar še dogaja, da so nekateri mladi delavci, ki so se potrebni roke, ki bi jih vodila, prepuščeni sami sebi. V svoji kovinarski šoli so se naučili discipline in čuta odgovornosti in tudi čutijo zato potrebo po organizaciji. Za te mlade ljudi se mora organizacija bolj brigati, kajti brez ustrezne skrbi se lahko zgodi, da zaidejo na kvarne stranske poti, kar je treba seveda preprečiti. Premajhno zanimanje za te mlade ljudi jih lahko zavede jih napravi nedisciplinirane, kar kvarno vpliva na značaj mladega, doraščajočega človeka. družbe.

S. F.

Vremensko napoved za prihodnji teden

Koncem tekočega tedna padavine z ohlajitvijo, sneg skoraj do nižin. V prvi polovici prihodnjega tedna 1 do 3 dni suho oziroma lepo, toda hladno vreme. V drugi polovici prihodnjega tedna pogoste in deloma trajne padavine s snegom do nižin ali skoraj do nižin.

OBVESTILO

V torek, 23. oktobra, bo ob 18. uri v Domu DPD »Svoboda« v Trbovljah

AKADEMIJA V POČASTITEV DNEVA ZDRUŽENIH NARODOV

Na sporedu bo predvajanje filmov iz dejavnosti Zdrženih narodov in slavnostni govor.

OPOZORILO

GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM OKRAJA TRBOVLJE

Z uvedbo zdravstvenih izkaznic se je spremenil tudi način sporočanja podatkov o plači za obtele zavarovance zavoda za socialno zavarovanje, da bi le ta mogel pravočasno in pravilno izračunati nadomestilo plače, ki gre v njegovo breme.

Podatke o plači, ki so se prej sporočali zavodu že na bolniškem listu, je treba sedaj sporočati posebej na »Evidenčnem listu«, ki ga je treba oddati zavodu oziroma njegovim podružnicam takoj, najpozneje pa v 3 dneh, ko zavezanec prispevka izve za dela nezmožnost zavarovance, za katero gre nadomestilo plače v celoti ali tudi le deloma na račun socialnega zavarovanja.

Opozorjamo vse zavezanec prispevka na to dolžnost, ker je bilo v zadnjem času že več primerov, da zavarovanci niso prejeli pravočasno nadomestila plače ob boleznih samo zaradi tega, ker je zavezanec prispevka na to dolžnost pozabil, čeprav je bil ob izdaji izkaznic na to izrecno opozorjen. Zavod bo priporočal odsluži take primere predlagati v kaznovanje zaradi prekrška.

Obrazec »Evidenčni list« (obr. JR — Evid. list — prej RZ — 62) je sedaj založilo podjetje »Jugoreklama« in ga je mogoče dobiti v vseh trgovinah s papirjem, kjer so se doslej prodajali bolniški listi.

Evidenčne liste je treba pošiljati tisti podružnici, kjer so zavarovanci prijavljeni.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Trbovlje

UPRAVNI ODBOR GOSPODARSKE POSLOVNE ZVEZE VIDEM-KRŠKO razpisuje sledeča delovna mesta za:

DIREKTORJA gospodarske poslovne zveze

Pogoji: ekonomska ali pravna fakulteta z najmanj 6 let komercialne prakse ali srednja strokovna izobrazba z 10 let komercialne prakse, ali nižja komercialna izobrazba z 12 let komercialne prakse z izpitom za komercialista in v vseh primerih z znanjem vsaj ene ga tujega jezika.

šefa komerciale

Pogoji: višja strokovna izobrazba z najmanj 6 let komercialne prakse ali srednja strokovna izobrazba z 10 let komercialne prakse ali nižja strokovna izobrazba z 12 let komercialne prakse z izpitom za komercialista in v vseh primerih z obvladanjem enega tujega jezika.

Plača po dogovoru. Ponudbe poslati na Upravni odbor GPZ Videm-Krško. Nastop službe takoj ali najpozneje 1. januarja 1957.

UPRAVNI ODBOR GOSPODARSKE POSLOVNE ZVEZE VIDEM-KRŠKO razpisuje sledeča delovna mesta za:

šefa računovodstva

Pogoji: višja strokovna izobrazba z najmanj 3 leti računovodske prakse, srednja strokovna izobrazba z najmanj 8 let računovodske prakse ali nižja strokovna izobrazba z 12 let računovodske prakse z izpitom za računovodca in v vseh primerih z znanjem vsaj ene ga tujega jezika.

Plača po dogovoru. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Družinska stanovanja zagotovljena.

Ponudbe poslati na Upravni odbor GPZ Videm-Krško.

pravnega referenta

Pogoji: pravna ali ekonomska fakulteta z 2 leti upravnopravne prakse ali ekonomska srednja ali upravno-pravna šola in 4 leta upravno-pravne prakse ali nižja strokovna izobrazba z izpitom za pravnega referenta s 5 let prakse.

Rešitev nagradne uganke iz 41. številke

V predzadnji številki našega lista so zadali našim pionirjem nagradno računsko nalogo, in sicer smo rekli, da je mogoče iz osmih osmic (8) napraviti število 1000, če iz osmih osmic napravimo pet števil in jih seštejemo. Ta naloga pa je bila za naše mlade bralece pretežka, kajti pravilno jo je rešil samo Zlatko Starčina, dijak 3. razreda nižje gimnazije, pošta Bistrica ob Sotli, kateremu bomo knjižno darilo za pravilno rešitev naloge poslali po pošti.

Pravilna rešitev se glasi:

Vsem ostalim pionirjem in pionirkam za pošto in pozdrave prav lepa hvala! Uredništvo

Nova nagradna uganke za naše pionirje

Zadnjič smo prinesli našim pionirjem nagradni kvadrat, vendar ga je tiskarski škrtal izmaličil in je namesto pet polj napravil samo štiri polja, nadalje ni označil v kvadratu diagonalne a—b. Zato prinašamo ta kvadrat danes še enkrat:

1	2	3	4	5
				b
1				
2				
3				
4				
5	b			

Besede (vodoravno): 1. orodje za mlajenje žita; 2. dolžinska mera; 3. zelo glasno glasbilo; 4. delavec, ki dela pod zemljo; 5. del telesa. — Ob pravilni rešitvi kvadrata boste dobili v diagonalni a—b ime znanega borca za kmetske pravice, ki ga poznate iz naše zgodovine.

Črke: AAA, BB, CC, D, EEE, EE, G, L, M, N, O, P, RRR, T, U, V.

Pravilno rešitev nam prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 28. oktobra, opoldne. Dva izbranka bosta dobila za nagrado po eno lepo mladinsko knjigo.

Pri odgovoru ne pozabite navesti poleg svojega imena in priimka tudi razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma. Uredništvo

Vsega po malem za vse

7 DNI PO SVETU

Na zadnji seji Varnostnega sveta preteklo soboto so glede sveskega vprašanja le dosegli sporazum. Ne gre za dokončno ureditev tega vprašanja, pač pa za soglasno sprejetje načel, po katerih bi naj potekala nadaljnja pogajanja za dokončno ureditev problema.

Ta načela so sledeča:

1. zagotovljena mora biti svoboda in nemotena plovba po prekopu brez kakršnekoli diskriminacije;
2. spoštovati je treba egiptovsko suverenost;
3. upravo prekopa je treba ločiti od politike katerekoli države;
4. o načinu določanja pristojbin in dajatev naj sklepa Egipt sporazumno z uporabniki prekopa;
5. ustrezní odstotek dohodkov bo namenjen za vzdrževanje in razvoj prekopa, in
6. eventualne spore med družbo Sueskega prekopa in egiptovsko vlado bo urejevala posebna arbitraža.

Zanimivo je, da je ta okvirni sporazum naletel povsod na zadovoljstvo, čeprav z njim ni nobena stran dosegla popolnega zadovoljenja v svojih zahtevah ali predlogih. Zahod vsekakor s temi načeli ni dosegel obsodbe Egipta, niti uspel s svojim predlogom o internacionalizaciji prekopa, medtem ko je moral Egipt popustiti pri načelu, da je treba ločiti upravo prekopa od politike katerekoli države.

Uspešen zaključek dela Varnostnega sveta je pokazal, da niso bili zaman napori, h katerim je prispevala tudi jugoslovanska delegacija, da bi speljali zadevo v zvezi s Sueskim prekopom na pot mirnih pogajanj, ki edina vodijo k pametnim in življenjskim zaključkom.

DESTALINIZACIJA NA POLJSKEM...

Pred nekaj dnevi so v Poznani na Poljskem sodili tistim, ki so povzročili znane poznanske dogodke v letošnjem juniju. Kaznovanih je bilo z manjšimi kaznimi samo nekaj ljudi, ker izključno tem, kakor je izjavil neki viden poljski funkcionar, ne bi mogli napraviti vse odgovornosti za vse, kar se je zgodilo konec junija v Poznani, ker je na nezadovoljstvo delavcev vplivalo tudi »zastopavljanje, upravna malomarnost ter sistematični birokratizem v državnem in krajevnem obsegu«.

Mile kazni in gori navedene podobne izjave odgovornih poljskih visokih funkcionarjev pričajo, da so na Poljskem odločno sklenili obračunati z vsemi oblikami stalinističnega despotizma.

... IN NA MADZARSKEM

V Budimpešti so pred kratkim slavnostno pokopali ob navzočnosti stotisočev molčečih pogrebnikov pred leti obsojenega Raika in tovariš, ki jih je Stalinov vazal Rakoszy dal obsoditi in usmrtiti kot jugoslovanske agente, v resnici pa kot svobodoljubne Madžare, ki so samo nekoliko pokazali smisel za samostojno mišljenje in se nekoliko poskušali upirati.

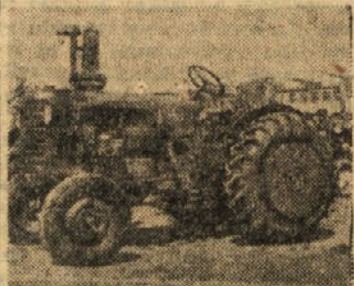
SPOR MED IZRAELOM IN JORDANIJO PRED VARNOSTNIM SVETOM

Na nujno zahtevo Jordanije bo moral Varnostni svet čez nekaj dni zopet zasedati. Izraelske čete so namreč »maščevalno« napadle obmejne jordanske stražnice ter pobile posadke pod pretezo, da je to le odgovor na napade jordanskih obmejnih sil na izraelske obmejne straže v preteklosti.

Stanje na izraelskih mejah bo torej ponovno pred tem visokim forumom Organizacije združenih narodov, vendar je le malo upanja, da bi bil dosežen kak uspeh. Varnostni svet je o tej zadevi že namreč mnogokrat razpravljal, kakšni pa so uspehi, smo ponovno videli prav ob teh napadih.

Traktor brez traktorista

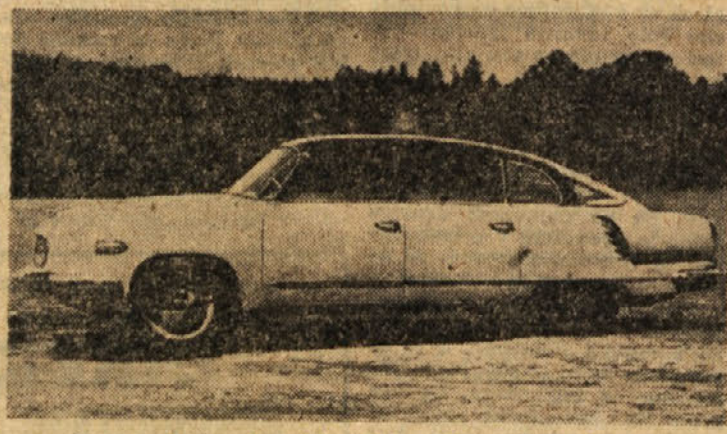
V Angliji so pred nedavnem izdelali prototip traktorja, ki ne potrebuje vozača. Potem, ko traktor pripelje na kraj uporabe, ga vodijo po radiu. Traktor

rist, ki bi ga v tem primeru morali imenovati radiotelegrafista, sedi ob njivi in »ukazuje« traktorju, kje in kako naj orje, kdaj naj dvigne in kdaj spusti plug.

Mleko v kockah

Kmetijska visoka šola severnoameriške države Iowa je izdelala za mlekarje recept za zmrzovanje mleka v sorazmerju 1:3, to se pravi en del sira na tri dele vode. Mleko zmrzuje pri 15 do 20 stopinjah pod ničlo. V zmrznjenem stanju se lahko ohrani 4 do 6 mesecev.

Novi osebni avtomobil »Tatra 603« v Českoslovaški republiki

Ciprsko pismo

OTOK ODPORA IN BOJAZNI

Nikosia, oktobra.

Popotnik, ki dospe na veliko letališče v dolini Nikosie, glavnega mesta britanske »kronske kolonije« Cipra, začne dojemati neukrotljiv odpor. — Cipr je za geografske pojme velik otok, za Britanijo pa pomeni le majhno ozemlje s pol milijona prebivalcev. Na vsakega desetega prebivalca pride po en angleški, v zadnjem času tudi po en francoski vojak oziroma angleški ali turški policist. Grških policistov ni več najti, kajti zaradi nezaupanja, ki so ga uživali pri Angležih, so jih le-ti odslovili.

Kakor vsi pomembni objekti, tako je tudi nikosijsko letališče docela blokirano. Tujci so podvrženi dvojnemu pregledu: ob prihodu in ob odhodu, najprej vojaškemu, nato civilnemu. Vso pozornost polagajo namreč ilegalnemu prenašanju orožja, a še bolj tiskani propagandni literaturi. — Ko je britanski podoficer pregledoval knjige v moji prtljagi, ga je zlasti zanimalo, če morda ne prinašam pornografske literature. Na otoku je namreč nekaj desetstisoč britanskih mladencev, ki ne smejo zapuščati vojaškega taborišča in se shajati z dekleti. Bilo je namreč več primerov, da so bili vojaki, ko so odhajali iz taborišča in se vračali — razoroženi. Nekateri so bili celo usmrčeni. Prav zato predstavlja ljubavna literatura v vojaških taboriščih na Cipru resno vprašanje.

Nikosija in ostala ciprska mesta žive nenavadno življenje. — V ozkih krivencastih ulicah sede trgovci pred svojimi trgovinami, žene dremljejo na stoli pred hišami, medtem ko se mladina zbira v gruč in se predaja nevažnim razgovorom, kar je edino, kar je moč storiti v vroči levantinski pripekli. V mraku na pol odprtih skladišč pazljivo pregledujejo trgovci račune... Nenadoma je konec zatišja. Z vrtoglavo brzino drve po ulicah odprti jeepi z vojaštvom, ki z naperjenimi strojnimi in puškami pazljivo opazujejo ljudi. — Kdo od teh skriva v žepu bombo? Kdo se sumljivo približuje angleškim vojakom?

Pogosto je strah angleških obhodnih straž upravičen, pogosto pa drve po mestu le za-

tegadelj, da bi zbudili pri prebivalstvu strah in spoštovanje in jih odvrnili od sodelovanja z odporniškim gibanjem EOK. To je organizacija grških domoljubov, ki zahteva umik Angležev z otoka, hkrati pa vrnitev arhiepiskopa Makariosa iz pregnanstva.

Neki angleški urednik, ki je zaposlen v eni od ustanov sredi Nikosie, kamor je bilo vrženih že več bomb, mi je pripovedoval o svojem življenju med grškim prebivalstvom:

»V zmoti ste, če mislite, da so Grki do nas Angležev nevljudni. Nasprotno. Se nikdar niso bili tako ljubezni. Laže bi mi bilo, če bi nam odkrito pokazali svoj prezir. V tej ljubeznosti je nekaj grozečega.«

Angleške podmornice in patrolni čolni so docela izolirali otok. Feldmaršal Harding namreč upa, da bo tako »izsušil« izvirov, ki oskrbujejo EOK. Tisto malo orožja, s katerim se bori ta organizacija, je v glavnem vojni plen, ki je bil odvzet angleškim vojakom ob raznih spopadih. Več pa imajo orožja, ki ga izdelujejo v neznanih delavnicah ciprskih mest in po večjih vaseh. Posebno spoštovanje vzbujajo majhne, iz kosov navdanih cevi izdelane bombe, ki padajo na angleške vojske z ravnih streh nikosijskih in limasonskih hiš. Govore, da združuje EOK vsega okrog sto pripadnikov. V zadnjih mesecih je padlo v roke Angležev le nekaj njenih članov. — Eden izmed uglednih nikosijskih javnih delavcev mi je povedal tole:

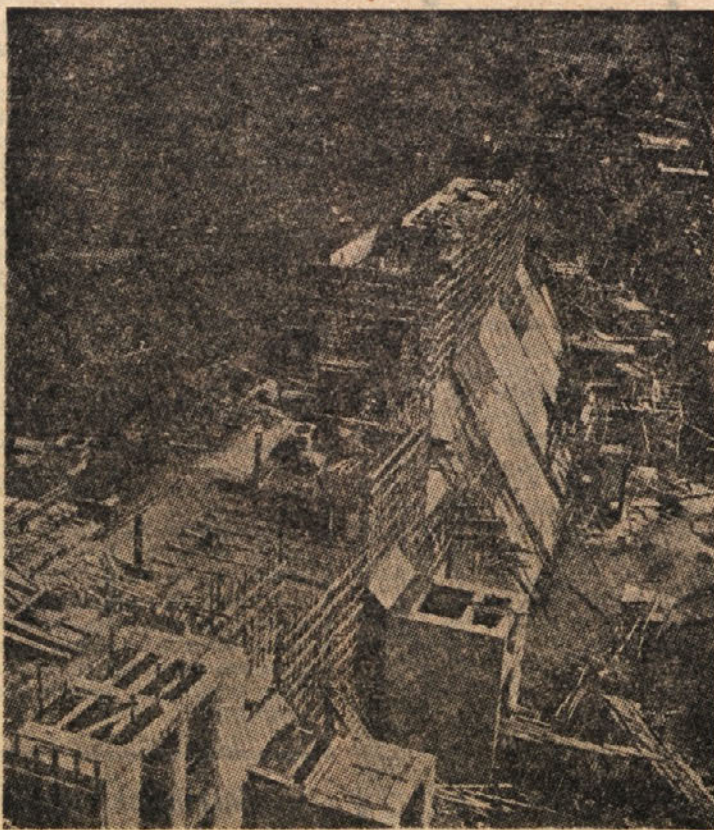
»Mi vsi smo EOK, pa čeprav ne streljamo in se ne udeležujemo akcij.«

Ljudje pomagajo tej organizaciji ob vsakem koraku, a kar je glavno: ne izdajajo se!

Oborožene akcije niso omajale patriotizma ciprskih Grkov niti jih niso ločile od Makariosa — vodje borbe za ENOZIS — za združenje Cipra z Grčijo. To so angleške oblasti že priznale s tem, da so konfirirale arhiepiskopa Makariosa, in s tem, da se v svojih represalijah močno opirajo na turško pomožno policijo. Precej Turkov je, ki se namreč slepo potegujejo za angleško naklonjenost, obetajoč si od tega privilegijev.

Nekaj pa velja — vsi dosedanja ukrepi niso mogli zlomiti upornosti Grkov. Do tega mišljenja sem prišel, ko sem videl pogreb nekega pripadnika EOK, ki je bil obsojen na smrt. Njegovo krsto je množica na ulici pričakala na kolenih in jo obšipala s cvetjem. — Neki ciprski intelektualci me je, razlagajoč grško čustvovanje, opomnil na Winston Churchill, ki v svoji zadnji knjigi celo sam odobrava nacionalno borbo. Takole piše: »Največja dolžnost ljudi je, da ubijajo in umirajo v imenu zemlje, na kateri živijo, in da na najktrnejši način kaznujejo vse člane lastnega plemena, ki si ogrevajo roke na srcu okupatorja...«

Jurij Gustinčič

Gradbišče zapornice na rekici Lučini v Českoslovaški

RADIO V TEM TEDNU

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.00 radijski dnevnik ter ob 22.10. Oddaja »Zelenci ste« poslušajte ob delavnikih ob 14.40 ob nedeljah pa ob 14.15. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6.20, oddaja »Dobro jutro, dragi poslušalci!« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

Nedelja, 21. oktobra

6.00—7.00 Poskočne melodije za prijetno nedeljsko jutro. 11.15 Oddaja za Beneške Slovence. 11.35 Mala revija lahke glasbe. 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.10 Opoldanski glasbeni spored. 13.30 Za našo vas. 16.00 Ernest Petrin Kragujevac (reportaža). 17.30 Radijska igra — Fischer: Večno breme. 18.10 Melodije za dobro voljo. 20.00 Večerni operni spored. 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 22. oktobra

11.00 Uvodni takti. 11.05 Radijska šola za srednje stopnjo — a) Bivol jinga; b) Janez Bitenc: Slovenska narodna pesem. 11.35 Pred mikrofonom so štirje fantje. Veseli godci in kmečka godba. 12.00 Opoldanski koncertni spored. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 13.15 Melodije za razvedrilo. 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Josip Jurčič: Tihotapci. 15.40 Utrinski iz literature — Janez Trdina: Tercijalka. 16.00 V svetu opernih melodij. 18.00 Društinski pogovor. 18.10 Poje zbor JLA iz Beograda. P. v. Slobodana Krstića. 18.30 Radijska univerza — Prof. dr. Oskar Reya: Opazovanje zračnega pritiska in kaj nam pove barometer. 20.00 Mladinska oddaja.

Torek, 23. oktobra

8.00 30 minut opernih arij. 8.50 Zgodovinski Kranjc: vam igrajo. 9.15 Govorna oddaja. 10.30 Jezikovni pogovori (ponovitev). 10.45 V zabavnem ritmu. 11.15 Za dom in žene. 12.30 Kmečka univerza a) Uvodna beseda urednika; b) Jože Ingolič, predsednik GZS Slovenije: Ob radijski kmečki univerzi. 12.40 Emil Adamič: Tatarska suita. 13.15 Zabavna glasba. 13.30 Od arije do arije. 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 17.10 Predstavljamo vam orkester južnonemškega Radia p. v. Erwin Lehna, solisti: Ernest Moch — pozavna, Horst Fischer — trobenta, Werner Baumgart — alt saksofon (Posnetki Radia Stuttgart za Radio Ljubljano — prva izvedba v Radio Ljubljani). 18.00 Športni tednik. 20.00 Domače aktualnosti.

Sreda, 24. oktobra

11.00 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi. 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Josip Jurčič: Tihotapci (ponovitev).

novitev). 12.05 Opoldanski operni spored. 12.50 Melodije v duru in molu. 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 14.05 Radijska šola za srednje stopnjo — a) Bivol jinga; b) Janez Bitenc: Slovenska narodna pesem (ponovitev). 15.40 Utrinski iz literature — William March: Biljove oči. 16.00 Koncert po željah. 17.10 Sestanek ob petih. 17.30 Zabavna in plesna glasba. 18.00 Kulturni pregled. 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikotica. 18.30 Zunanje-politični feljton. 18.40 Iz svetovne zakladnice samospevov — F. Schubert: Lepa minarica — I. del (Z. Gasperšič — P. Sivica).

Četrtek, 25. oktobra

11.05 Naši najmlajši poje. 11.15 Cici-banoni — dober dan! (Mira Mihelc: skladatelj Benjamin Britten. 18.30 Ionskih plesov. 12.00 Lahke opoldanski glasbeni spored. 12.40 20 minut Chopinovi etudi. 13.30 Popularne melodije iz orkestrane glasbe. 14.20 Pionirski kotiček. 15.40 Utrinski iz literature — Vlado Habjan: 8 potovanja po Koroskem. 18.00 Radijska univerza — Prof. Pavel Kunaver: Meteorji in utrinki. 18.15 Intermezzo iz opere: »Peter Grimes« skladatelj Benjamin Britten. 18.00 Reportaža. 18.45 Umetne in narodne pesmi poje moški zbor »Enskost iz Kranja p. v. Viktorja Fabianja. 20.00 Tedenski notranje-politični pregled. 20.10 Četrtek večer pesmi in napovedi — sodelujejo priključili solisti in ansambli. 21.00 Lu Hsum — kitajski Gorki (literarna oddaja).

Petek, 26. oktobra

8.00 Poje »Madrigalchor« iz Celovca p. v. Güntherja Mittergradnegerja. 8.50 Koncert po željah. 9.45 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) O petelinčku in kocki; b) Vozimo se... 10.15 Od melodije do melodije. 11.00 Za dom in žene. 12.00 Slovenske narodne pesmi izvajajo solisti in ansambli. 13.15 Za prijetno razvedrilo. 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) O petelinčku in kocki; b) Vozimo se... (ponovitev). 15.40 Utrinski iz literature — Jean Cassou: Okotniki. 17.10 Športni koncert. 17.30 Zabavna in plesna glasba. 18.00 Ljudje med seboj. 18.30 Iz naših kolektivov. 18.45 Igra tamburaški orkester p. v. Matka Silakoviča. 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

Sobota, 27. oktobra

11.00 Zabavne pevke pojeta Leny Eversong in Borival Calmi. 11.15 Dober dan otroci: Mira Alečkovič: Božja. 11.30 Slovenske pesmi: pojeta moški in ženski Marib. komorni zbor. 12.00 Opoldanski koncert — Slavko Mihelc: Concertino za klavir in godalni orkester; Blaž Arnič: Pesem planja. 12.40 Popularne melodije. 13.15 Igra Vaski kvintet. 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 15.40 Novi filmi. 16.00 Glasbena uganka. 17.00 Kaj bo prihodnji teden na sporedu. 18.00 Okno v svet. 18.30 Jeronimovi pogovori. 20.00 Veseli večer. 22.15—23.00 Oddaja za naše izselence na valju 327.1 m.

V OBJEMU HUERTO LOPEZ ZELENEGA PEKLA

ROMAN 31 Priredil Vlado Pečar

Dokler smo lahko uživali sok lijan, ki so nam nadomeščale vodo, nam ni bilo take sile. Posekali smo jih in željno nastavljal razpokane ustnice, namesto tečnejše hrane pa smo pridno podirali mlade palme in uživali surova pašitina srca. Doktor Vega nas je sicer svaril pred novo drisko, a kaj, ko pa nas je črnila lakota. Ze nekaj dni nismo nikjer našli na divje banane niti na orečke, s katerimi bi vsaj za silo potešili lakoto. Nismo opazili niti enega ptiča, nobenega tapirja niti papirja in opic, da bi sestrelili katero teh živali in si jo pripravili za obed. Narava je postala zelo skopa do nas. Zaradi pomanjkanja hrane, nespanja in večnega kolovratenja skozi džunglo smo popolnoma omagali in nujno potrebovali daljši odmor.

Sklenili smo se utaboriti in iti na lov. Na vsak način smo hoteli priti do živega. Poljskali smo si prikladno mesto, odložili naše stvari, natrgali listja in si postlali po tleh, pri tem pa pazili, da nismo postavili našega šotora na vdajajočih se tleh polnih trohnebe. Tam smo po navadi našli na krvoločne mravičje, včasih pa pregnali tudi kak strupeno kačo. Bližine te golazni nismo bili nič kaj vesel.

Lovce Marito, po sili okolnosti Lorcev naslednik, se je odpravil na lov. Sledila sta mu dva lovca, oborožena z našimi najboljšimi puškami, Zablčali smo jim previdnost in jih prosili, naj se kmalu vrnejo. Obljubili so, mi pa smo posedli po tleh in vdano čakali.

Čekali smo ves dan. Proti večeru se je naše pričakovanje sprevrglo v skrb in nato v strah. Ko se je znočilo in še vedno nismo slišali nobenega strela, smo vedeli, da jih ne bo več.

To je bil smrtni udarec naše odprave! Bal sem se, da bom ob pamet.

»Ekspedicije že dolgo ni več —« je mrmral polkovnik Loos, jaz pa sem mu skušal ugovarjati. Ker me nihče ni poslušal, sem utihnil in skrivaj premeleval, kaj mi je storiti. Predvsem sem moral nabaviti kakršno koli meso, da bi sebe in druge obdržal pri močeh. Na Padilla Angelica nisem smel računati, njegov odsotni pogled, njegove trepetajoče roke niso obetale nič dobrega. Ortega je budno pazil nanj, jaz in Palencia pa sva stikala za hrano. Dasi se nisva odstranila od taborišča več kot nekaj metrov, je malo manjkalo, pa bi bila zašla, tako gosta je bila džungla. Opoldne se je nenadoma vsul debel dež in nas v hipu premočil do kože.

Zgрозil sem se — pred nami je bila deževna doba. Začel sem računati na prste in glej, ujemalo se je. Bili smo že več kot pet mesecev v objemu Zelenega pekla.

Ta dež pa je pomenil za našo odpravo srečo; z vriščem so se pripodile opice. Ortega je sestrelil mladega samca, lovci so se ga polastili, ga dali iz kože, razrezali na kose in jih hitro opekli na žerjavici. Meni se je dvigal želodec. Niti grizljaja nisem spravljal vase. Palencia in Ortega sta pohlepno obirala vsak svojo kost, Padilla Angelico kosček rebere, le midva s polkovnikom Loosom sva zavrnili najini porciji.

Lovci so bili presrečni; precej mesa je ostalo še za naslednji dan. Kljub temu, da smo kurili samo podve in izmenoma spali po nekoliko ur, ponoči pa bede presedeli tesno drug poleg drugega, da nas ni zeblo, so nas divjaki vendarle iztaknili. Opazili nismo tega prej, dokler ni prifrčala izdajalska puščica in oplazila prst dr. Vege.

Zdravnik je poskočil, zgrabil mačeto in si z enim zamahom odsekal ranjeni prst. Vili se je krli, meni pa se je kar zavrtelo v glavi. Palencia je poskal obveze, razkužil rano in po Vegovem nasvetu napravil pravičen povoj.

»Ti si prvi človek, ki bo ostal kljub zastrupljeni konici živ.« sem dejal. »Pomisli, kaj bi napravili, če bi te bila zadela v glavo.«

Dr. Vega je stiskal v bolečini zobe.

»Zaveži trdneje,« je dejal trdo, se sunkovito obrnil in me

prosil za prgišče koke. Postregel sem mu, dasi sem vedel, da nikoli pred tem ni žvečil tega listja.

»Pomagalo bo,« sem ga tolažil.

»Upajmo —« je odgovoril.

Tudi prihodnjega dne nas je opoldne dež izdatno poškopril. Zdaj smo imeli dovolj pitne vode na razpolago in nismo več sekali lijan, da bi si potešili žejo. Tokrat sem tudi jaz použil pripadajoči mi obrok opičjega mesa. Začudil sem se, kako mi je teknilo.

Po obedu sem se zleknil in hotel nekoliko zadremati. Na drevesu nad menoj je potila veja. Ozrl sem se kvišku in odrevel. Točno nad mojo glavo je nihala ogromna anakonda.

Debela kot moško stegno, dolga pa bogve koliko metrov, se je pozibavala sem in tja, nepremično zroč vame. K sreči je bil Padilla Angelico tako blizu, da je zadostoval en sam pogled in že je ocenil moj položaj. V hipu, ko je ustrelil, sem odskočil, z drevesa pa se je zvalilo orjaško truplo kače in se skušalo splaziti proč. Od nekd staja prihitela dva lovca in se kriče zagnala nad udava. Sekala sta po njem z ostrima mačeta.

Nikoli ne bom pozabil, kako so devali zver iz kože; potegnili so jo skoraj še pri živem telesu z nje, njeno kot piščanec belo meso je trepetalo in se polagoma umirilo. Razsekali so ga na posevne kose in hiteli pripravljati pojedino. Meso je bilo užitno in niti ne zateglo, precej podobno mesu starejšega junčka. Ko smo malo pozneje našli na ogromne grme divjih banan, smo za nekoliko dni izpopolnili naše zaloge.

Zvečer smo po dolgih dneh dospeli do nekega potočka in se počeno umili. Džungla je zdaj postala redkejša. Upali smo, da se kmalu približamo človeškim naseljem. Po naših računih bi morali kmalu priti do prvih kolib nabiralec gumij. Navdalo nas je novo upanje. Sili in napojeni smo legli spat. Pod vzglavje sem shranil šop banan in jih pohlepno sesal. Zdele so se mi bolj imenitne kot katera koli v Riu!

Pozno ponoči nas je zbudil neki glas.

»Pridite in pogledajte!« je vpil Padilla Angelico in z roko kazal kvišku. Zagledal sem ožarjene vrhove palm.